

Kerge on olla jumal

1

Kuulge lapselapsed... olgu, jah, rangelt võttes lapselapselapsed, ja sina oled juba lapselapselapselaps, aga sina jääd niikuinii poole loo pealt magama. Ära nüüd solvu, ma räägin seda lugu kindlasti kunagi veel, kui aastaid on antud, nii et saad selle meelde jätta ja vast lausa kirjagi panna.

See ei ole lugu sellest, kuidas ma kohtusin Hullu Kuningaga ja vedasin ninapidi tervet Kauglöögikorput. See ei ole lugu sellest, kuidas ma – sellal juba Hullu Kuninga liitlasena – jälitasin Halli Hordi, Varjudeta Keskpäeva Tasandike barbareid, nende võitmatu hiilguse jäänuseid, kui Inimeste Lepingu väed neid Kava silla lahingus löönud olid ja kolmesajast tuhandest vaid umbes sada läbi Ergava laane edelasse tagasi põgenes. See ei ole ka lugu varasemast ajast, kui ma kaugel Lõunas Kõrbesaartel masinate ja voodoo tõeliselt saatanliku kompotiga hädas olin.

See on lugu hulga varasemast ajast, mu noorusest, täpsemalt suhtelisest noorusest, ühest imelisest suvest, mil mina ja paljud mu tollased ja hilisemad sõbrad Ungenno juures sõjakunsti õppisid. Sel suvel olid seal Ultu võluriõpilased, sest Iterix oli otsustanud neid aidata nende musta deemoni vastu. Too hakkas parasjagu uuesti jõudu koguma ja kuna tolle saarestiku asukad olid läänlaste kombe kohaselt koondanud kõik oma soovid ja lootused ühele noormehele, tehes temast niimoodi jumala ja ühtlasi märklaua, tuli teda mõistagi selleks nii hästi kui võimalik ette valmistada. Jutt on muidugi Gavle Assonist. Vastupidiselt vahepeal levinud juttudele ei olnud tal minu teada kellegagi meie hulgast intiimseid suhteid, mida paljud sõjamehed taunivad, kuigi teiste rahvaste hulgas on see pigem normiks. Läänekaarest tulevad lood ilmselt ei valeta, seda enam, et neil sellesse väga vabalt suhtutakse, kuid vähemalt tollal tundis ta huvi nende vastu, kel tuss ja tissid, nii et meie sõprust ei varjutanud ükski ebameeldiv allusioon. Ta ei olnud tegelikult paha poiss ja... aga ma ruttan ette ja selles loos on ta tähtsusetu kõrvaltegelane.

Või mis – ma olen temast ikkagi oma kuus aastat vanem ja tegelikult sain sõbraks tema kasuvenna, temast neli aastat vanema Remusega. Mäletan, kuidas nad postivankriga kõrgteelt tulid ja keset kooliõue oma pikast loksumisest kangeks jäänud konte sirutasid. Kümme oli neid ja kümnes oli nende saatja, üks meie verd mees, kelle vanemad kunagi ammu Ultule olid rännanud, ma ei mäleta enam, miks. Ta oli meiegi hulgas suur mees, nii et oma õpilastest ja kaitsealustest oli ta ligi kaks korda suurem. Olgu, mitte just pikkuselt, aga massilt sõna otseses mõttes – ta oli umbes kaks ja veerand sammu pikk.

Me kogunesime järgmisel hommikul harjutusväljakule. Olime muidugi uustulnukaid piilunud hommikusöögil, kus nad olid külalistena palutud Ungenno lauda. Äbarikud kujud. Niipalju ma teadsin, et nende deemon oli korralikku kasvu mees, ja kuidagi tundus mulle, et Ultul ei ole lootustki. Harjutusväljakule oli peale võõraste palutud mind, Kiantit, Elskinit ja kuute nooremat poissi, kelle nimed ei ole praegu olulised. Esialgu istusime lihtsalt eemal maas ja kuulasime, kuidas Ungenno ja Eggert – nii oli nende saatja-õpetaja nimi – meid kõiki tutvustavad. Siis tuligi mul esimest korda hilisemat Ultu peaministrit kolkida.

„Kes teist on kõige parem võlur?“ küsis Ungenno.

Nad piidlesid üksteist ja tegelikult oli sekundiga selge, et nad kõik vaatavad üht suhteliselt väikest kasvu kutti, kelle silmadel paistis midagi viga olevat. Imelik – võlurid prille ei kandnud, asi see silmad korda teha, järelikult pidi seal olema midagi veel.

„Gavle, astu ette,” kohmas Eggert.

Ungenno vaatas oma väljakupoolele ja noogutas minule. „Ära kasuta maagiat. Ja palun ära vigasta teda, piisab paarist vopsust,” juhendas ta piisavalt kõvasti, et kõik seda kuulda võiksid. Gavleks nimetatule ütles ta hoopis midagi muud: „Pane välja kõik, mis sul on. Ma mõtlen kõik. Kasuta mis tahes loitsu, ükskõik, mida sa oskad, et teda peatada.”

Noor ja kõhn poiss vaatas mind hindavalt, ilmselt mõistatades, kus on trikk. Haarasin oma mõõga ja kilbi ja olles ära oodanud võitluse alguse signaali, hüppasin tema poole. Kilp kumises, ta oskas päris hästi jõudu valitseda, kuid olgem ausad, ta ei pannud kõike välja. Paari sekundiga olin tema juures, ta pikali paisanud, tema sauva eemale löönud ja mõõgatera kõrile asetanud.

„Te kõik peate niimoodi võitlema õppima,” teatas Eggert omadele, poissi samal ajal püsti aidates. „Poleva relvad on loitsukindlad. Eriti kilp, mis peegeldab kõik tagasi. Sellelt tagasipeegelduv loits võib isegi vigastada ettevaatamatut võlurit. Te teate, miks teie sauad on korraliku võitluskaika mõõdus, ehkki ainult fokuseerimiseks sobiks ka taskusse mahtuv sau – puhta võlukunstiga teist võlurit ei tapa. Nemad siin on selle dilemma lahendanud – lihtsalt toores jõud. Aga nad oskavad veel nõiakunsti kah. Teie oskate nõiakunsti, aga teil tuleb end kaitsma õppida olukorras, kus te seda kasutada ei saa. Või te saate määratult oma šansse suurendada, kasutades nii võlukunsti kui toorest jõudu.”

Mulle ei meeldinud, et ta meie võitluskunsti eriliselt rõhutades tooreks jõuks nimetas, kuid oskasin juba tollal mõelda, et küllap oli see nende vaeste õnnetute läänlaste pärast. Nad kõik ju proovisid ja said meilt kõigilt üheksalt täpselt ühtmoodi kolme sekundiga peksa. Aja sisse on arvestatud selle suursammu läbimine, millel me enne kallalekargamist seisime; suursamm on kuusteist sammu, üks ole, ja *võitluseks* toimunud nimetada ei saa.

2

Maailm on minu eluajal tohutult avardunud. Eriti minu jaoks, kel mul on olnud õnn teiste maailmade võlurite ja kangelastega lävida, kuid ka Hullu Kuninga ellukutsutud Inimeste Leping on toonud rahu ja seeläbi liikumis- ning suhtlemisvõimalused poolele maailmale, ja teil on kindlasti raske kujutleda, mida tähendas elada Poledas enne raudteede rajamist. Oh, muidugi me teadsime, et maailm on ümmargune. Me teadsime, et Maailmameri on soolane ja põhjas on suur jääkilp. Me teadsime isegi seda, et kui see sulaks, oleks pooluse ümber sügav ookean, sest jää ulatub oma kaheksa noolelendu, pool penikoormat Maailmamere tasemest allapoole, ja Maailmameri ise tõuseks oma veerand noolelendu, neli suursammu.¹ Meile Poledas oli see sügavalt ükskõik.

Naabritega võrreldes olime suured ja tugevad, Poleda kuningad võisid enda omaks nimetada kahe suure mäestiku vahel Liine jõe kallastel laiutavat, mõlemat pidi tosina päevateest, terve kolmveerandi rännakust mitte eriti korrapärast maalappi. Ilma kaardita võin ma rääkima jäädagi, ja

¹ Kuigi tähelepanelik lugeja võib selle maailma mõõtude süsteemi tasapisi vihjetest ise välja nokkida, ei tee ehk paha see korraks kokku võtta: samm on oletatavasti 1 meeter; suursamm on 16 sammu, noolelend on 16 suursammu, ehk 256 sammu, ja penikoorem on 16 noolelendu, ehk 4096 sammu. Ka päevatee ja rännak on konkreetset pikkusühikud, päevatee on 16 penikoormat, ehk ca 65 kilomeetrit ja rännak 16 päevateed ehk ligikaudu 1000 km. Pöial on 1/16 sammu, ehk 6,25 cm.

Nende ööpäev on jagatud 16 tunniks, tund 16 hobuminutiks (5 min 40 s), need 16 hiirminutiks (ca 21 s) ja need 16 sekundiks (ca 1,32 s).

te ei saa ilmas mingit ettekujutust sellest kuningriikide, vabariikide, vürstiriikide, linnriikide, rüütlikülade ja võlurimaade segadikust, mis laiutas igas suunas ja meist ülejäämine oli juba legendidega põimitud.

See oli hea aeg. Pimeduseaeg, kuid me ei teadnud seda. Iterix oli loonud suured varud ja meid ei oleks ninali mutta paisanud isegi 3–4 järjestikust halba aastat. Iterix ei viitsinud sõda pidada ja nii oli juba rohkem kui minu eluea valitsenud rahu. Sõjavägi oli igavusest hävitanud teedelt ja mägedest kõik röövlid ja muidu õnneotsijad, kuigi idas toimuva pärast liikus neid ringi hämmastavalt palju. Iterix oli isegi Hullu Kuninga juurde saadikud saatnud ja temaga koguni mingisuguse „vastastikuse sõbralikkuse pakti” sõlminud, kuigi tolle kummalise, ilmselt Jõtuni rahvaga väga tihedalt seotud mehe tegevus meid tollal otseselt ei puudutanud.

3

Hädad algasid, nagu ikka, märkamatu ja tasapisi. Võõrad olid koolis olnud päeva kolmkümmend, kui Kõrgtee patrull ei pöördunud tagasi. Kauri käis küll Ungenno juures, ma kuulsin sellest kohe, kuid vana rektor vangutas ainult pead ja ei teinud midagi. Vaadake, Ungenno akadeemia asus Poleda loodenurgas Metnas, samanimelise järve ääres. Me olime eelpost, kõige kaugem arvestatav kuningriigi linn, ja seetõttu tegutsesid siin kohalik kuberner, akadeemia rektor, piirivalve ja garnison koos. Piirivalvel oli linnas tegelikult vaid haigla ja ladu ning alati oli arvestatud, et nii garnison kui akadeemia aitavad vajadusel kohalikku politseid ja piirivalvet. Kõrgtee ja piir olid piirivalve, ehk siis Kauri vastutusala; garnison pidi kaitsma linnamüüre ja lossi ning politsei oli ikkagi peamiselt tsiviilvõimu malakas. Me käisime kindluses valves, linnas korda pidamas ja ka piiri ning teed valvamas. Eriti oli seda vaja suvel, mil kõik, kes said, põllutöödele appi hiilisid ja metsas elamine oli lihtne. Oli puhas juhus, et selles patrullis polnud meie poisse kaasas.

„Sattusid jooma ja siis leidsid, et parem lõunasse puhkama minna,” võttis üldise arvamuse kokku Metsak, vana leitnant, kelle ülesanne oli lisaks muule piirivalve ja akadeemia koostööd koordineerida. Seda juhtus. Palgasõdurid olid palgasõdurid ja suhteliselt lihtne oli mõnes teises riigis taas tööd leida. Talv kestis meil pool aastat, lumi sulas alles märtsis ja igal kevadel kaotasime mehi, kes leidsid, et lepingu ennetähtaegne lõpetamine on õigustatud, kuna keegi polnud neile puust ja punaseks teinud, *kui* pikk ja külm see talv meil siin ikkagi on. Või lihtsalt kukkusid jooma ja ühel hetkel tuli mõistmine, et tuleb pahandusi. Veelkord, seda juhtus.

Kui umbes nädal hiljem läks kaduma teine patrull, muutus asi tõsiseks, seda enam, et nende hulgas oli olnud kolm meie kadetti. Nende nimed ja päritolu pole olulised, kuid meil kõigil oli selge, et nemad küll niisama ei deserteeru. Seega oli Kõrgteel midagi sellist, mis sõi lõunaks 5–6-mehelisi relvastatud ja väljaõpetatud gruppe, kelle ülesanne oli *mitte* lasta end nahka panna. Muidugi ei olnud Kauril vähimatki soovi oma mehi järjest teele saata ja siis maha kanda, niisamuti ei olnud Ungennol soovi enda omasid lisaks anda. Nii tuligi võtta korraldust, et patrullide meeskondi ja sagedust kahekordistatakse – ametlikult alustati juurdlust, vaikselt saadeti välja luurajad ja kõige selle varjus valmistati ette suuremat retke. Lõpuks ei teadnud me ju tol hetkel, kelle või mille vastu läheme.

Kui ma ütlen „luurajad”, siis selle uhke sõna taga ei peitu nii palju, kui arvata võiks. Olid mehed, kellest teadsime, et nad on targemad ja osavamad, ning üks nad vaikselt, kes rohkem, kes vähem maskeeritult, teele asusid. Ja siis pidime minema ka meie – mina koos Kianti ja Elskiniga, rehajumala kooripoisteks rietatuna. Ega Ungenno meilt luureandmeid väga ei oodanud, lihtsalt Kauriga oli kokku lepitud, et väesalgad kogunevad kõrgteele märkamatu.

Sel õhtul istusime kolmekesi harjutusväljaku tagusel põndakul ja lasime õlled hea maitsta. Vahelduseks harjutasime peene häälega rääkimist. Natukese aja pärast ühines meiega Remus. Olime

juba kõik parajad ja paistis, et ka tema on kusagil põhja alla saanud. Me ei suutnud suud pidada, öelgem see otse välja. Tulid vihjed, tuli piiksumine, tuli palju naeru ja üksteise selgadele tagumist, kuid lõpuks vannutasime teda vaikima ja rääkisime asja ära. Muidugi tahtis ta silmapilk kaasa tulla. Kõik see võttis kaks tundi, vahepeal oli pimedaks läinud ja langenud kaste, meie omakorda suutnud lõkke läita. Nii leidis meid Ungenno.

„Poisirajakad... te ei saa teele minna... haisedes nagu... praska sõnnikuhunnikus ikka haiseb.” Ta oli võtnud Kianti pakutud õllepõhise ja rääkis seda juttu lonksude vahel justkui vabandavas toonis. Ta märkas alles sel hetkel Remust ja jäi poolelt sõnalt vait. Tegelikult tühja ta alles siis märkas. Ma tean, kuidas paljudes maades sõjakoolid toimivad, ja ma tean, milliseid tükikaid on ohvitseride hulgas. Ungenno ei seganud end sellesse, kuidas me oma vaba aega veedame. Ainult üks kord, kui Mudun ühe uustulnukaga duelli pidama hakkas, ilmus ta korraga nagu kellakägu kusagilt välja ja kolkis mõlemad läbi.

Ta haaras õllepõhise mitte selleks, et ta erilisel õllemaias oleks – kuigi ka see oli tõsi –, vaid selgeks märguandeks, et tundke end vabalt ja jooge edasi. Järele mõeldes tuli ta vaid ühel eesmärgil – vabastada meid mõtlemise piinast, kuidas järgmisel hommikul asi selleni viia, et Remus kaasa saaks tulla. Ma ei pea ju kõike välja ütleva, eks ole? Ta ei tohtinud meie külalisi ohtu seada ja tal ei olnud õigust neid kasutada meie töös. Samas pidas ta oluliseks lasta meil sõbraks saada, vahetada kogemusi ja ühtlasi saada teada, mis puust nad on. Võite ise jätkata. Igatahes tol õhtul Ungenno ohkas ja tuli meie palvetele vastu, lubades Eggertiga rääkida. Mind ei üllataks, kui ta oli seda juba teinud.

4

„Päike lõõskas ainsagi pilvetriibuta taevas, kallates heledat hõõgust luidetele ja saksauulisaludele. Polnud ainsatki tuuleõhku keerutamas tuhkuiva tolmu, ainult kaktused tukkusid praeahjulõõsas, üritades väga sügavale peitunud vett kätte saada. Midagi elusat ei suutnud vastu pidada selles kohutavas kõrbes, kus polnud iial sadanud. Nii vaevaliselt kriipivas liivas sumav karavan, armetud lõkkesseviskamiseks valmis põdsaraod kui kogu muu loodus oli vaid üks ahastav karje – õlut!”

Turtsusime vaikselt, üritades seda kõhaks muuta. Me ju palvetasime, ainult et Elskin, kes meist ainsana rehajumalast midagi teadis, otsustas psalmide pomisemise asemel taolisi kalambuure genereerima hakata.

Tegelikult oligi väga palav, eriti tänu meie pikkadele mungakuubedele või samapalju kogu sõjavarustusele, mida nende alla peitsime, sest munkadel oli see teinekord ainus kehakate. Muidugi ei ümbritsenud meid kõrb ja külma, rabavartega mõnusalt hapukaks tehtud vett oli meil külluses. Olime tulnud jala teekonna, mille hea hobune läbib tunniga. Oli ju juuli ja sooja veerandi peal vee külmumise ja keemise vahel.

Oli meie teeloleku kolmas päev ja olime lõunaks jõudnud Palkhosi.

Nüüdseks on sinna tekkinud juba korralik linnake, kuid tollal oli Palkhos kõrts. Suur küll, kuid ikkagi kõigest kõrts. Ma ei pääse selgitamisest – linnades on kõrts tänapäeval lihtsalt söögi-joogikoht ja räägitakse, et olla juba ka selliseid, kus enam polegi võimalust ennast, oma kaupa ja hobuseid üheks ööks või pikemaks ajaks paigale sättida. Suurte teede äärne kõrts kujutas endast majadekobarat, millest välimiste vahel oli kõrge pistandtara ja piki tara ning nende laskeavadega majade väliskülgi jooksis vast nii teise korruse kõrgusel öövalve käigutee. Kuna Palkhos oli kõrgtee ääres ja pealegi valitsuse lepingu alusel ka kõikvõimalike relvastatud tüüpide tugipunkt – lisagem veel hea allikas ja Kõmna kalju, mis kaitses talvetuulte eest –, oligi see nagu kotkas kanade hulgas. Juba vähemalt seitsmendat põlve – nad ise väitsid, et 15-ndat – pidasid seda Maskhtid, kohalik pere, kelle peremeestel oli õige mitmes põlves jätkunud julgust mitte abielluda, vaid kuulutada oma

pärijaks kõige vägevam mõne kõrtsipreiliga saadud lastest. Nii oli verd segatud ja kõrtsmikud olidki kohalikest igatpidi üle – suurt kasvu ja keskmisest hulga targemad mehed. Metna kandis polnud asi veel nii hull kui mõnes Pärna vallas, kus kuningal oli tulnud keelata samast külast naist võtta, sest seal on siiani külade kaupa täiesti ühte nägu lollakaid.

Aga teisipidi on see ka vastus järgmisele küsimusele – et jah, kõrtsipreilid polnud siingi kohalikud. Kohalikest polnud asja. Need itsitasid, kiljatasid, kui neid puudutati, ja lisaks nägid sellised välja, et... Ja kõuepilvena kurjad isad üritasid neil kogu aeg silma peal hoida. Tulemuseks oli ainult üks lõputu häda, nii et kõrtsipreilid olid alati üsna kaugel. Neist räägiti igasuguseid jutte, nii et ajaksin ka selle asja sirgu – see ei käinud nii, et sa pistsid kõrtsmikule raha pihku ja said kõrtsipreili endale voodisse. See koht oli kõrtsis ka olemas, aga see oli teine koht – Elsa lüpsipiigad. Kristalselt ausaks jäädes ma ei teagi, kas neist viimastest oli ka päeval lehmade lüpsmiseks asja või olid selleks teised tüdrukud. Palkhosi sattusin ma üldse kokku vast 3–4 ööks ja Metna oli ikkagi paarikümne tuhande elanikuga linn, seal polnud „lüpsipiigad” nii konkreetselt mõne kõrtsiga seotud ja ei peetud viisakaks väga huvi tunda, kuidas sellised asutused töötavad.

Me olime jõudnud Palkhosi ennelõunal ja palvetamine oli kattevari. Noh, me ei saanud lihtsalt maha istuda ja jooma hakata. Me olime tulnud Knolsist välja liiga vara hommikul ja hoidnud liiga head tempot. Ja me olime tulnud sellepärast, et Ozzibu oli meile eelmisel õhtul öelnud, et Palkhosis ei ole asjad korras. Ozzibu oli üks Kauri luurajatest ja Knols samasugune, ainult natuke väiksem kõrts, kus eelmise öö olime veetnud. Ozzibu sai sealt hobuse ja pöörutas Metna poole edasi, meie aga tulime kiirmarsil Palkhosi.

Esmapäeval oli kõik korras. Hommikused külalised olid lahkunud, õhtused polnud veel tulnud. Päevaks oli paigale jäänud üks suurem voor, mille ühe vankri telg oli murdunud. Nad olid kauba ümber laadinud ja kuidagimoodi poole öö peal ikkagi kohale jõudnud; juhtub. Ja siis oli veel mingi veider punt palgasõdureid. Ka see ei olnud otseselt halb ega eriskummaline – igasugust rahvast liikus. Seadust ja korda oli maailmas olemas ikkagi ainult niipalju, kui sa seda relvaga kehtestada jõudsid. Kui kellelgi tuli pähe kuhugi sõdima minna, ei vaevunud ta Poledast läbiminekuks ei luba küsima ega end eriti maskeerimagi. Meie käitusime ju samamoodi. Ainuke vahe oli vast selles, et Poledat enam naljalt röövima ei tuldud, see oli lähedastele naabritele juba liiga tihti lõppenud inkorporeerimisega Poleda kuningriigi koosseisu. Saage aru, Iterix ei olnud vallutaja, sellised okupeerimised olid lihtsalt oma piiri kindlustamine äärmuslike vahenditega.

Tõtt-öelda läks vähemalt minu jaoks asi kahtlaseks momendil, kui ma nägin, et too kaubavoor pani minema niipea, kui vanker parandatud sai.

„Nüüd oleme ainult meie ja see röövlibande,” pobises Kianti. Vahetasime Elskiniga pilgu. Ka Remus vaatas ükshaaval küsivalt meie kõigi otsa. Ta polnud kohalik, temale polnud asjad nii selged. Kianti seletas talle vaikselt, et muidugi on siin veel oma 60–70 Maskhti inimest, kuid voor ei oleks pidanud niimoodi kiirustama. Et nad jõuavad järgmisse peatuspaika taas südaööl. Et see ei olnud mõistlik käitumine, hulga targem oleks olnud päev ohverdada, kasutada seda puhkuseks, kui juba nii läks, ja järgmisel päeval teed jätkata. Ja et kõik teised on kadunud – tavaliselt on siin ikka mõni seikleja, mõni reisiv aadlik või õpetlane, ning näha pole ka ühtki kohalikku.

Ja siis vaatasid nad kõik kolmekesi minu otsa. Neetud! Muidugi olin ma juht, kuid lõpuks olin ma napilt üle kahekümne ja ma ei olnud sellises situatsioonis varem olnud. Üritasin mõelda ja mõõtsin meid pilguga üle.

Ise ma olen keskmisest hulga suurem ja turskem mehemürakas. Enda kohta on raske midagi öelda, kuid räägitakse, et nii mu kunstid kui päritolu paistavad minust välja – poolevereline aadlik ja sõjakooli kasvandik. Ülbe ja ennast täis? Uhke, et kõik, mida ma teen, nii lihtsalt välja tuleb, ja kogu maailma peale vihane oma päritolu tõttu? Ma ei tea. Ma olen elus leidnud nii sõprust kui armastust ja enamasti on minu vaenlastel ka väga palju teisi vaenlasi. Võimalik, et ma olin nooruses

järsem, teravam, kompromissitum ja seega ehk teinekord talumatu. Aeg on teravad nurgad maha lihvinud.

Elskin oli mu parim sõber. Minust kuivetum Mresildi parunivõsu. Tark, haritud ja naiste juures vastikult edukas. Armastusväärne – jah, nii võib teda iseloomustada. Mustasilmne, tugev lõug ja kõrged põsesarnad pisut ebasümmeetrilises näos. Väga osav kergemate relvade ja mürgiga, keskpärane maagias. Just see aga pani uskuma, et ta keerab inimesed ümber sõrme oma isiksuse jõu, mitte mõne tumeda kunstiga.

Kianti. Minust veelgi suurem ja hulga tüsedam kaupmehepöeg, tumerohelised silmad, kartulnina, lohuga lõug ja kõrvuni naeratus. Irfremex, Iterixi vaarisa andis nende suguvõsale Seeta sõja ajal väikeadli õigused. Jõekaupmehed on siiani poole kohaga piraadid, nii et „teenete” olemus on ilmselge. Ma ei oska pahandada, et ta vanemad kasutasid seda muistset pisut piinlikku seika poisi akadeemiatee sillutamiseks. Üsna kõva peaga, mis mingil arusaamatul viisil jagas hästi matemaatikat; võlukunstis saamatu, kuid isegi mina ei tahtnud ta sõjakirve ülepealööki otse vastu võtta.

Tahtsin lisada, et Kianti oli mu parim sõber, kuid just ütlesin seda Elskini kohta. Noh, võib öelda, et me olime kolm sõpra. Sõprus õnneks ei nõua ei järjestamist ega valimist.

Ja siis Remus. Siin selgelt võõramaalane. Läänlase kohta suhteliselt suur, enam-vähem Elskini kasvu ja kogu, aga hulga kahvatum ja heledate lokkis juustega. Tal oli olnud pikk pats ja me isegi olime mõelnud talle mingi kohutava haava pähe kleepida, et ta ei peaks neid ära lõikama. Ta oli aga õlgu kehitanud, et juuksed kasvavad ju uuesti, ja lasknud need poolepöidlaseks pügada, nii et need nüüd lõbusa tallekasukana igas suunas turritasid. Tal olid suured heledad silmad, puulõhkumiskirvest meenutav sirge nina ja head hambad natuke kitsaste huulte taga. Ent ta naeratus oli lahke ja aval ja olime nende kahe päevaga avastanud, et ta on veelgi mõnusam kaaslane kui alguses paistis, kui vaid omadest eemale sai. Ma olen korduvalt mõelnud, et selles Lääne kultuuris on ikka nii palju seda, mis inimese maadligi vajutab. Oma tigidast ja armukadedast jumalast hakkavad nad üle saama, kuid ju on neile sajanditega külge jäänud midagi närvutavat, madalat, kadedat, kogu elulusti hävitavat... Remuse järgi otsustades on neil muidugi lootust.

Häda oli vaid selles, et meie maskeraad oli mõeldud kaugelt vaatamiseks, lähemalt ei andnud me kuidagi rehajumala kooripoiste mõõtu välja. Täpsemalt, me ületasime neid igas mõõdus. Meie näod ja riietus oleksid läbi läinud, aga me kõik olime kooripoisteks kaugelt liiga heas vormis. Me olime suured, hästi toidetud ja üks pilk meie lihastele näitas, et meiega on kõvasti vaeva nähtud. Olgu, rüü alla ei ole näha, on seal lihased või rasv, kuid me polnud harjutanud rasvamagudele sobivat paterdamist. Ja näost on ikkagi näha, et me ei ole rasvas. Ma olin noor ja sellistes asjades kogenematu, kuid mulle oli nii väga selge, et juba see, kuidas me liigume ja ümbrust jälgime – nõidsõduri pilguga –, annab meid vähegi tähelepanelikumale inimesele esimesel hiirminutil välja.

Me ei saanud niisama ära minna, sest lõpuks tulimegi ju vaatama, mis teel sünnib. Me ei saanud sinna kauemaks palvetama jääda. Me ei olnud ei näljased ega väsinud, vett meil oli, kuid olime palvetamiseks kulutanud juba pool tundi ja edasi oleks seegi kahtlane paistnud.

Tõusin. „Olge siin, teen ühe ringi.”

Mul oli üks mõte. Kõndisin piki majaderivi söögisaalist eemale. Kõrts oli kasvanud spiraalina – tugeva kindlustatud tagaküljega maju oli ehitatud juurde nii, et välistara võimalikult lühike oleks, ja nii oligi Maskhtide valdus kasvanud teokarbina. Loomad aeti öösel keskele, kuid nende tarandiku sisse oli niimoodi jäänud korralikult ehitatud maju, mida oli palju rohkem kui majapidamise selle poolega tegelejatele eluks vaja. Ka lüpsipiigad elasid seal.

Mina koputasin Eleanori uksele. Ma ei pidanud koputust kordama, uks avanes üsna ruttu. Ma ei tundnud teda esimesel hetkel ära. Eleanor oli üsna pikka kasvu ja vormikas, minust aastat kümme vanem, ikka juba kolmekümnendates, nisukarva juustega eldonlanna. Kuid kui ma teda viimati

nägin, oli ta põlvi paljaks jätvas seelikus ja nahkvestis, kohutav hulk kulinaid ja ehteid ümber, nüüd aga hallikas linases talunaiserüüs, mis – otse öeldes – muutis nad kõik ühesugusteks ebaseksikateks kotitaolisteks moodustisteks.

„Eleanor, mul on su abi vaja,“ alustasin sissejuhatusega. „Oled sa üks?“

Ta tunnistas mind mõned sekundid, siis turtsatas naerma. „Ega sa kogu seda maskeraadi ometi selleks ette võtnud, et siia minu voodisse hiilida? Tule sisse.“

„Kui väga mulle seda ka meeldiks teha, pole see nii. Pealegi on meid neli.“ Sulgesin enda järel ukse. „Mis seltskond see siin pesitseb?“

Eleanori elamine oli lihtne ja puhas. Hoonet oli kasutatud mitmel otstarbel ja lõpuks millekski korterilaadseteks jagatud. Eleanorile kuulus üks päris korraliku suurusega ruum, mis raskete kardinatega osadeks jagatud. „Elutuba“ oli ainult kaks polsterdatud pinki, laud nende vahel ja kapp, kus – teadsin – sööginõud peidus. Ühe kardina taga oli ilmselt köök, sest kui ta oli mu istuma viibanud, kadus ta sinna ja ilmus hiirminuti pärast tagasi kahe klaasiga, millest ühe minu ette aetas.

Maitseisin, see oli veega segatud vein. Eleanor silmitses mind seeaeg arvustavalt.

„Kuidas Metsakil läheb?“ küsis ta lõpuks.

„Ikka hästi. Ega ta küll eriti hästi ei mäleta, kuidas siit tagasi sai, kuid vähemasti sind ta mäletab. Ja mina mäletan ka.“

Naine muigas. Ta oli kohalik ravitseja, ämmaemand ja Ale jumala preestritar. Nii nagu kõrtsipreilid, ei olnud ta igauhele, kuid suurema osa elatisest teenis ta ikkagi ilmselt... Jah, sõnal „hooramine“ on kuidagi paha maik juures. Levima hakanud „saatja“ on nii kenitlev eufemism, et mu keel ei paindu seda ütleva – keda saadab? kuhu? Ja Eleanori-sugused ei müünud end otseselt. Ei ole ka õige öelda, et ta oli vabade elukommetega ja lasi endale välja teha – olemuselt oli see, mida ta tegi, ikkagi selgelt äri. Ta ei olnud mingi meie agent, samamoodi oleksin ma võinud minna kõrtsmiku enda käes küsima, sest nad kõik olid huvitatud headest suhetest ametlike relvakandjatega. Lihtsalt kõrtsmiku juurde ma märkamatu minna ei saanud.

„Noh, see kõditab mu ametiuhkust, kui kiiresti ma sinuga hakkama sain. Teisalt olid sa suurema osa eeltööd ise ära teinud ja Metsak sarnanes kahtlaselt juurviljaga.“

Läksin üleni punaseks. Tol viimasel korral, kui kevade hakul seal ööbisime, olin püüdnud – muidugi tulutult – üht kõrtsipreilit ära rääkida. Metsak oli Eleanori juurde läinud; sain juttudest aru, et seal lõpetab ta alati, kui Palkhosi satub. Olime tulnud õppustelt ja meid oli terve kõrts täis. Küllap ma olin üks kainemaid, sest mingil hetkel andis Kauri mulle õla pihta tugeva müksu. „Too Metsak tagasi. Muidu me peame ta hommikul sadulasse kinni siduma.“

Ju ta teadis, mida rääkis, sest Metsaki leidsin ma täies riides Eleanori voodis magamas. Naine mõttis mind. „Olgu, tule siia. Kerttut sa niikuinii ära ei räägi ja lüpsipiigadel on täna saba.“

Ta jälgis muiates, kuidas ma münte lauaservale libistan. „Aitab. Ma tegin niikuinii Metsaki taskud tühjaks.“

Olgu, Metsak oli piisavalt tark hoidmaks taskus ainult niipalju raha, kui ta maha juua kavatses. Kummatigi sai Eleanor ka minult rohkem, kui lüpsipiigad võtsid. Kas ta seda nautis? Kahtlane, sest minu lüpsis ta tühjaks vähem kui hobuminutiga. Vastumeelne ma talle ilmselt ei olnud ja näib, et paljud naised naudivad seda hetke, kui mees nendesse purskab. Kuid aitab sellest.

Ta muutus tõsiseks. „Ma ei tea, kes nad on. Igal juhul mitte lihtsad röövlid või mõne rüütli sõjasalk. Nad otsivad midagi. Ja paistab, et nad on mingi oma vaenlase siia kaasa toonud.“

„Siia?“

„Viie päeva eest oli neil kaotusi. Ma ei tea, palju. Aga on mõned haavatud.“

Viie päeva eest... Mulle tundus, et asi on selge.

Ent Eleanor raputas pead. „Ma rääkisin Ozzibuga. Ma tean patrullidest. Kõik haavatud on kõrvetada saanud. Ja nende haavad ei ole inimeste relvade tehtud. Vähemasti selles olete vist samal poolel.”

„Oled sa neid haavatuid ise näinud?”

Ta surus huuled kokku. „Jah.”

Rumal minust, ta oli ju ravitseja.

„Mine räägi nende pealikuga,” lisis naine.

Nojah siis – mulle nõu andma. Olin seda võimalust muidugi juba kaalunud, kuid sellele rääkis vastu mitu asja, kuni selleni välja, et mul ei olnud volitusi. Ja mis luuraja see niisugune on, kes kõnnib potentsiaalse vastaspoole juurde ja alustab, et tead, ma olen luuraja...

Siis juhtus korraga õige mitu asja. Valgus muutus. See võis olla mõni päikese ette tulnud pilv, kuid mu pilk vilksatas automaatselt akna suunas. Samal hetkel lükati kõrvale kardin „magamistoa” eest ja seal seisis kõige kaunim neidis, keda ma kunagi olen näinud. Ta...

Olgu, ma kirjeldan teda põhjalikumalt hiljem, ent see esimene kord, mil ma nägin Itilen Tuskarerot, on igaveseks mu mällu graveeritud. Nüüd piisab, kui öelda, et ta oli siis 16 ja nägi välja pisut vanem, sest esiteks oli ta päris pikk – ta oli minust vaevalt põidlajagu lühem –, ja teiseks pungumiseni rase. Ta oli saleda ja sitke, üsna poisiliku kehaga, heledate nisukarva juustega, mis väga saamatult mehelikult lühikeseks nüsitud, ja äärmiselt ebanaiselikus ratsasõdurivarustuses. Ja muidugi oli see varustus rihmade ja nõõridega ta pallina punnis kõhu ümber tõmmatud. Esimesel hetkel võis teda eldonlannaks pidada, kuid tegelikult oli ta rohkem lõuna rannikumaade verd.

„Zurkun on siin,” ütles ta soomustatud kindaid kätte tõmmates. Ta hääli oli madal ja kähe. Ja nüüd kuulsin ka esimesi karjatusi, millele järgnesid hõiked, siia-sinna tormavate inimeste jalgade müdin ja relvatärin – segane lärm, mis eelneb lahingule. Eelneb lahingule *vahetult*.

„Mis või kes on Zurkun?”

„Zurkun on lohe,” vastas tüdruk sellelsamal kähedal häälel ja ma sain aru, et ta kardab. Kardab kohutavalt. Ma ei saa teda hukka mõista – loll, kes lohet ei kardab. Eriti kui veel – nagu paistis – lohe sind jälitab... Ja nüüd jõudis mu teadvusse kohale ka üks teine hääli. Hääli, mida ma kunagi kuulnud ei olnud, kuid mida meile koolis jõudumööda järele tehti, et me selle ära tunneksime. Tehti seda hiigelsuure sepalõõtsa ja kirikukella abil ja loeti sõnad peale, et tegelikkuses on see veel vägevam. Selline tume kumisev „vuhhhhh... ffff... vuhhhhh” – lohe tiivalöögid.

Ma ei tea, kust ma võtsin selle mõistuse ja kiiruse, et kõik asjad õigesti teha. Ajasin ühe liigutusega rehajumala rüü üle pea. Itilen näis mind esimest korda tegelikult märkavat. Ehh, alasti ma ju polnud, mul oli rüü all peidus lahingusoomus ja relvad. Astusin kaks sammu kõõgi suunas ja vajutasin oma rüü hoolimatult veeämbrisse. Tõstsin selle tilkuvana ja tormasin uksest välja, vaevumata seda uuesti selga ajama.

Tõepoolest, lohe juba pikeeris.

5

Õpetatud mehed räägivad, et meie maailm oli kaua jäävangis ja lisaks oli maagia tase kõrgem kui tänapäeval. Siis arenesidki välja kõik need külmaga kohastunud poolmõistuslikud eluvormid, kes praeguseni mõlemaid poolusi asustavad. Mida enam põhja poole, seda rohkem on inimesed nendega hädas. Külmadel talvedel tungivad trollid siiani isegi Eldonini ja nende püüdmine on väga põnev, kuid liigagi tihti tappev sport. Vargide, härjapõlvlaste, gnoomide ja mäekollidega on lihtsam, sest

need on väiksemad ja kuigi nad kütivad enamasti karjas, on nad piisavalt rumalad ikka ja jälle tuhandeid aastaid kasutusel olnud lõksudesse langema. Trollid on lihtsalt vastikult suured ja targad. Sinikarud ja jäätiigid on suuremad, aga need on ainult loomad. Olgu, tänapäeval võib üksik korraliku püssiga kütt trolle küttida, kuid minu nooruses juhtus ikka veel, et kolm-neli trolli hävitasid terve küla koos kõigi seal elanud inimestega. Ütleme, et üksik troll oleks meile neljale – kui ta just ootamatult kallale ei karga – küll kohutav, ent ometi võidetav vastane olnud. Olgu, kolm sammu ja pool tonni, iga inimest tabav käe- või jalalööök surmav, kuid terasambudelt lastud nooled puurivad ta läbi ja korralikud loitsukindlad relvad löövad surmavaid haavu, kui vaid õnnestub nua või kaika eest kõrvale põigata.

Lohe on midagi muud. Lohe on hiigelsuur lendav kiskja. Lohed olid omaaegse külma maailma valitsejad, enne kui haldjad nad kodustasid. Nende tegevust piirab ainult kättesaadava kütuse hulk, sest nad lendavad kuidagi hoopis teistmoodi kui linnud. Nad tekitavad oma tiibade all või pigem sees madalatemperatuurilise plahvatuse, mis nii-öelda viskab neid edasi. Omal ajal küpsetas lohe mammuti või mõne teise suure looma ja lamas siis vaikselt selle otsas, kuni oli kogu eluka oma kütuseks seedinud. Ka lihtsalt päikese käes lamamine annab neile jõudu ja hädaga söövad nad isegi puitu ja sütt. Just see lennuks vajaliku energia õigele kujule viimise pikk ja vaevarikas protsess on nende arvukust piiranud.

Siis aga tulid mängu haldjad, kes tegid lohedest oma sõjariistad ja hakkasid neile ise kütust sünteesima. Haldjatel ei ole inimestega eriti asja, kuid põhimõtteliselt võisid nad kuni viimase ajani kogu planeeti terroriseerida – lohe ei kannata sooja, kuid ei tohi unustada, et seal penikoorma-kahe kõrgusel, kus nad tavaliselt lendavad, on ka kõige soojemal suvepäeval kibekülm. Paariks hobuminutiks „sauna” sukeldumine ei tee neile häda ja oma küttesegu suudavad nad peaaegu noolelennu kaugusele sülitada. Tuld pursata – nii nad ju kütivadki.

Palkhos ei olnud loherünnakuks valmis. No üldse ei olnud. Mägedes oli lohesid nähtud, viis talve tagasi olid nad põletanud Tnalleka observatooriumi, kuid suuremate asulate kallal polnud nad käinud Eldoni tehnikaülikoolide hävitamisest saadik, ja see oli juba terve inim põlve tagasi. Nüüd tuli see suur elukas taevast alla ja libises sügisese lehena üle katuste. Palkhos süttis. Õige mitmes tosinas kohas söötsid õlgkatustelt taeva poole leegid. Lohe pöördus eemal õhus ringi ja hakkas tagasi tulema.

Piltidel kujutatakse lohete enamasti tiibadega sisalikuna. Imelik, tegelikult on lohe palju õudsem. Lohet iseloomustab kergus, tugevus ja universaalsus. Üle kõrtsi lennates meenutas ta kõige rohkem sportpurilennukit – pikk sale paindub tiib ja kiilimoodi peenike kere, seda juhtiva haldja kabiin tumeda tombuna eesotsas. Üleval õhus pöördudes meenutas ta raid. Lohedel pole tegelikult jalgu, on hambad. Lohe seedib kogu alumise poolega, mis on vajadusel magu ja vajadusel lennunahk. Nii ei ole lohel tegelikult pead ega suud. Lohel ei ole silmi selle tavalises mõttes. Tema kehas on kaks suurt piirkonda, mis leiavad saagi selle soojuse ja eluvälja järgi, ja on paarkümmend valgustundlikku piirkonda, mida elukas kasutab orienteerumiseks. Lohe on üks kahe suursammu suurune sooleseinatükk, lennulihased ülalpool ja servadest üle ulatuvad hambad skeletiks, mis laperdab taevas, langeb sulle kaela, küpsetab su ära ja mähib end seedimiseks sinu ümber. Brr...

Lohe laskus vahitornile. Seal kõõludes meenutas ta pigem ämblikujalgadega õhupalli kui midagi elusat. „Itilen... Itilen... Itilen...” kaikus kõrvulukustavalt vali hüüd üle kõrtsi. Seda pidi ka eemal külas kuulda olema. „Iiitel-iiiitel-iiiitilen... Itilen...” Lohed ei räägi, see oli too haldjas, kes teda juhtis, ja küllap ta kasutas maagiast, sest hääl oli võimatult tugev ja kuidagi eriti vastik. See käis luust ja lihast läbi. Loomulikult tegi ta seda meelega, mul igatahes hakkasid hambajuured valutama.

Lohe pööras end igale poole ja aeg-ajalt välgatas tema juures. Tahtsin proovida, kuidas ta ammu noolele reageerib, ja sain teada, mida ta tegi. Oleksin surnud olnud, kui Itilen poleks sealt Eleanori maja uksest, kus ta lohete piilus, mõttekiirusel minu suunas sööstnud, kui sihtimiseks ammu tõstsin. Mina olin ju nagu tola astunud keset tänavat ja seal, kus ma hetk varem seisnud olin,

lahvatas laiali sulatuli. See oli see välgatus – lohe sülitas kütust kiiremini, kui inimsilm jälgida suudab. Selja taga lahvatav leek ei teinud mulle eriti midagi läbi kaitseturvis, paiskas meid mõlemaid ainult armutult vastu naabermaja seina. Kui ma aga otse selle tulekera teel oleksin seisnud, oleksin põlenud seal keset tänavat näo ja käteta laibana.

Arvasin taipavat, mida ta – loheta juhtiv haldjas – tegi: neist kummastki ei olnud maapinnal võitlejat – küla läbiotsijat –, see oli puhas terrorirünnak. Kuid kas ta tõesti loodab, et Itilen lihtsalt annab alla ja läheb tema juurde? Olgu, ta põletab kõrtsi maha ja palju inimesi saab surma. Ehk ei ole tüdrukul lootustki, kuid miks just siin ja nüüd?

Muidugi – väravast pistis nina sisse esimene troll. Vaatas ringi, mõrises ja laiendas väravaava oma paraja põraka nuiad löökidega. Ta astus paar sammu edasi ja vaatas uuesti ringi, sellal kui tema taga järgmised kaks elukat ta töö lõpule viisid. Selle ühe pilguga nägin, et nad on nagu vettekastetud kassipojad. Päikese välgatuse järgi sain aru, mis hiigelsuured ja rasked mantlid neil ümber on – jää; neist pudenes liikumisel jäätükke. Ja trollile ilmselgelt ei meeldinud leegid.

Mul ei olnud mingit plaani, vaatasin lihtsalt oma ammu järele ringi ja hakkasin end püsti ajama.

„Tahad sa surra või mind aidata?” kähistas Itilen.

Vilksasin tema poole vaadata. „Räägi.” Ta ajas end vaevaliselt majaseina najal ülespoole ja see oli minu poisikeselik ignorantsus, et ma ei taibanud uurida, ega laps viga ei saanud. Eleanor oli majja tagasi kadunud ja sealt, kus me lamasime, polnud näha ainsatki inimest, ainult kolm trolli ja mühisevad leegid.

„Ma ei tohi nende kätte langeda. Me peame kusagilt välja hiilima. Tunned sa seda kohta?”

Sellest on nii palju aega möödunud, et ma julgen välja öelda – see „meie” ja see, kuidas ta mulle otsa vaatas, mõjus mulle nii, et... noh, sisemuses, eriti alakõhus algas mingi kummaline kirvendus. „Oled sa kindel, et võitlus on mõttetu?”

„Tahad sa veel üritada? Kas peale selle värava on väljapääse?” Sest peaväravas olid ju trollid ees.

„Ainult solgiveekraav. Päeval on see lahti ja kui ka ei ole, saab seda seestpoolt avada. Mul on tunne, et lohe eest saame ära üldse ainult vee all ujudes. Jõekallas on lage, aga ehk on teisigi, kes vee suunas pagevad.”

Ta noogutas kiiresti. „Kuhupoole?”

Siis käis mingi hirmus raksatus. Korraga oli terve taevas tuld täis. Kusagilt kostis hõiskamist ja siis karjus keegi: „Trollid on väravas! Lohe on maas, lohe on surnud. Kõik, kes relva suudavad kanda, trollide vastu, kõik teised tuld kustutama!”

Tüdruk oli end jalule ajanud ja piilus üle minu õla maja nurga tagant vahitorni suunas. Sellest polnud õieti midagi järel ja see, mis oli, põles nagu hiigelõletuust. Loheta ei olnud kusagil näha.

Mörin.

Trollid olid meid märganud. Itileni täpsemalt. Igatahes tormas meie suunas viis kolmesammust kogu suurte ogaliste nuiadega.

Ei, loomulikult ei tulnud mul hetkekski pähe nendega võitlema hakata, selleks oli mind ikkagi mitukümmend korda liiga vähe. Ümberpöörd, jalad selga ja punuma. Andmed selles osas, kui kiiresti trollid liikuda suudavad, lähevad siia-ja-see. Igatahes suutis isegi Itilen seal majade vahel liikuda kiiremini, kui raske jäämantliga, võimalik, et juba kuumusest oimetud trollid. Mul õnnestus käigult ammu laadida ja nii iga hiirminuti tagant neile üks nool kereesse kihutada; mööda ma sellistelt distantsidelt ei lase. Aga siis jõudsime karjatarade vahele ja nad hakkasid meile järele jõudma. Meie pidime ronima, nemad aga tormasid taradest lihtsalt läbi. Põiklesime siia-sinna, üritasin veel üht lasku, kuid troll oli mul enne kallal. Sukeldusin ta nuiad eest ja virutasin mõõgaga,

veeretasin end ta käe alt läbi, tõusin põlvele ja torkasin, ise silmanurgast piiludes, millal nui jälle minu suunas tulema hakkab. Ma olin iga hetk valmis selleks, et kusagilt kerkib välja teine troll ja siis on minu lugu läbi. Ma lootsin vaid, et Itilen taipas, mis suunas me pageme, ja suudab pisut edumaad koguda.

Troll virutas hoopis teises suunas. Neetud, see oli Itilen, kes minu ammust talle noole kaela lasi. Tüdruk oli õnneks nuiaulatusest väljas, nii et troll astus teiseks löögiks hoogu võttes kaks sammu tema poole. Võtsin hoogu, hüppasin ja maandusin, mõõgatera ees, talle selga. See ei olnud eriti hea hüpe ja üldse mitte eriti tark teguviis, kuid tuleb arvestada, et see kõik juhtus umbes sekundiga. Natuke mul vedas, tera läks otse sisse ja ilmselt läbistas midagi elutähtsat, sest elukas langes näoli maha ja hakkas sihitult rabelema. Sain mõõga kätte ja virutasin talle kogu jõust kaela pihta. Seekord võtsin hetke aega sihtida, sest millegipärast ei tulnud teisi trolle...

Meie teras on väga korralik. Ei, sellise relvaga ei õnnestu trolli jämedat kaela ühe hoobiga läbi lüüa, kuid ma purustasin ta selgroo ja tapsin ta.

Siis vaatasin ringi. Jah, selge, miks teised trollid ei tulnud – neil oli tegemist. Neid oli kokku üheksa ja kuus neist olid selleks hetkeks, kui ma sain aega ringi vaadata, juba surnud. Mu kaaslased, Maskhti inimesed ja too võõras sõjasalk – kõik olid seal. Ja eriti need võõrad võitlesid nagu saatanad. Muidugi, nüüd, kus enamik trollidest oli maas, oli inimestel mitmekümnekordne ülekaal. Ikkagi nägin, kuidas üks minuvanune sõdur elu kaotas. Trolli nui näis ta pead ainult riivavat, kuid tegelikult võttis terve näo kaasa. Kutt lendas kaltsunukuna eemale ja oli surnud enne, kui maad puudutas.

„Tule,“ tõmbas Itilen mind kaasa, kui viimane vaenlane langes. Minu üllatuseks ei suundunud ta oja poole, leidsin end jooksmas vahitorni jäänuste suunas.

Nagu öeldud, polnud seal õieti mingit vahitorni, pigem taevasse küündiv tulelont. Igas suunas jooksis inimesi, enamik oli ametis naabermaajade katuste veega kastmisega. Ebamääraselt kerakujulise pooleteisesammuse tomбу ümber askeldas kuus meest, seitsmes seisis paar sammu eemal ja sihtis tompu mingi veidra toruga. Nende läheduses vedeles maas ebameeldivalt avatud kirstu meenutav puukast, ehkki sellele mõttele võisid viia vaid kasti mõõdud. Sellest kastist ulatus välja inimesepikkune metallvarras, mille otsas oli hõbedane silm. See assotsiatsioon tulenes puhtalt funktsioonist, sest järele mõeldes ei meenutanud tolle rusikasuuruse kristalse kuuli juures silma miski, kui välja arvata fakt, et asjandus pöördus meie poole, kui nurga tagant välja keerasime. Uluma hakkas miski kah.

Too tompu sihtinud mees hüüdis midagi ja hüppas kasti suunas. Ta haaras sealt peaaegu inimesepikkuse käsivarrejämeduse toru ja keeras selle meie poole. Alles siis näis ta meid päriselt nägevat. Ta viskas veel ühe pilgu silmale ja järgmiseks langes ta pilk Itileni kõhule. Ta tõusis aeglaselt ja ütles midagi oma sõduritele. Kõik see võttis aega mõne sekundi, olime peaaegu nendeni jõudnud ja nüüd korraga avastasime end ümber piiratuna.

„Sina?“ küsis mees Itilenilt eldoni keeles.

Itilen noogutas.

„Millal?“ Mees oli umbes viiekümnene ja väga suur, üle kahe sammu pikk. Tema nägu oli nii võõrapärane, et ma ei osanud teda ühegi rahva hulka liigitada.

„Nüüd iga hetk.“

„Me peame siit lahkuma.“ Ta oli ilmselgelt aadlik – käskima harjunud.

„Ei.“

„Tahad sa elada?“ Terav pilk. Läbitungiv, kuid samas üldse mitte kuri. Talitsetud, justkui katlasse vangistatud tuli.

„Jah. Me ei jõua.”

Mees porises midagi mitmes võõras keeles. Mõnest vandesõnast sain isegi aru.

„On sul siin vähemalt normaalne öömaja?” Ta pani jämeda toru kasti tagasi ja võttis peenema ja lühema, mis tal enne käes oli olnud. Panin tähele, et too kristall tõepoolest järgib kogu aeg Itileni.

„On.”

„Tead sa midagi sünnitusest või oled vaid teda kaitsmas?” küsis mees minult reha murdes. Mu sõdurivarustuses polnud midagi rehajumalale viitavat – ahah, nii et meil oli silma peal hoitud.

Ma oskasin vähesel määral reha murret, kuid see osa maskeraadist oli nüüdseks ilmselt mõttetu.

„Ma ei tea midagi sünnitusest,” vastasin parimas poleda haritlaste stiilis.

„Mõõgaga saad paremini hakkama?” Tema poleda keel oli kohmakas ja tugeva aktsendiga.

„Söör Tafhak, ta tegi just üksikvõitluses trollile ära,” pistis üks ilmselt tolle mehe kaaskonda kuuluv sõdur vahele.

Mees noogutas tunnustavalt. „Tore. Võta siis...”

Ta ei jõudnud kaugemale, sest Itilen oigas: „Ohh, puts...”

Toonud kuuldavale selle väga ebadaamiliku väljendi, hakkas ta oma rüüd lahti päästma. Märkasin, et ta pükste vahelt niriseb mingit vedelikku. Esimene mõte – loll, nagu ma olen – oli, et ta on millegipärast püksi lasknud. Siis sain aru, et sünnitus algab *kohe*.

Ma olen elus hiljem üht kui teist näinud, kuid see, mis nüüd selle vähem kui hobuminuti jooksul juhtus, ilmub mulle siiani unenägudes, mis sest, et õudu pole neis mälestusis ammu, ainult mõistmine –

Itilen ajab sealsamas püksid maha ja vaatab kohta otsides ringi. Kusagilt väljailmunud Eleanor laotab sinnasamasse murule maha teki ja Itilen laskubki tekile neljakäpukile, kui on püksid ära saanud.

Lühidalt, ma ei tea, mis hetkel ma sain aru, et see, mida ta sünnitab, ei ole inimbeebi. Lohekulles hoopis.

Hüüe vahisõdurilt tolle tomбу juures, kus nad enne askeldanud olid.

Tafhak mõttekiirusel pöördumas oma veidra toruga.

Vahisõdur viskub maha, torust Tafhaki õlal säratab tulekiir tombust välja roomanud haldja poole. (Ma taipasin alles sel hetkel, et see tomp oli lohe piloodikabiin.)

Mehed lähenevad ettevaatlikult langenud haldjale. Itilen oigab. Siis tõmbub justkui looka. Eleanor hoiab ta pead ja õlgu. Miski väljab tüdruku jalgevahelt ja kukub maha, keegi ei kiirusta seda puudutama. See kerkib maona, kõik vahivad seda nagu lummatult ja siis säratab uuesti Tafhaki relv. Väike, pisut narmendavat vaibatükki meenutav olevus langeb purustatuna sinnasamasse maha.

Tafhak annab märku, kaks tema meest haaravad selle kinnastatud kätega ja viskavad tulle. Taipam Itileni poole vaadata. Eleanor on ta ringi keeranud, Itilen lamab liikumatult suletud silmadega ja Eleanor nutab.

Seda ma vähemalt tean: „Mida sa ootad? Teda on võimalik elustada.”

„Kas ta palus end elustada? Lohemamma... hm,” Tafhak vaatab mulle uurivalt otsa.

Mina aga näen vaid suremas kõige kaunimat neidu, kes üldse maamunal elanud.

„Surnud tunnevad üksteisele kaasa, elavate poolel on kogu lootus,” vastan reaga Mennenkula laulust.

„Siis õiendad sina temaga,” kehitab mees õlgu.

„Sobib.”

„Võta ta käed, ma aitan.”

Nüüd saab Eleanori mõõt täis. „Kuulge, Itilen on minu külaline ja ma olen ravitseja. Aga abi on teretunud.”

Meie Tafhakiga asetame käed Eleanori õlgadele, tema ise võtab Itileni käed. Ta on rahulik ja kindel. Mina rabe algaja, kuid loodetavasti vähemalt asjalik ja abiks. Ja siis Tafhak... teda nagu ei olekski... ja siis säratab ta nagu tema relv, meist välja tegemata ja jõuga, mis näib lõputu. Kuid see ajab asja ära...

Itilen tõmbab hinge ja hakkab juba teise juures nutma.

„No aita ta siis voodisse toimetada,” poriseb Eleanor. „Ja istud tema juures.”

„Ära unusta, et nad tulevad kohe uuesti!” hüüab Tafhak meile järele.

6

Lapsepõlves, nii 7–8-aastasena sattusin ükskord keset teiste laste mängu. See oli selline luurekas, mille reeglid muutusid kogu aeg ja meil polnud ka kindlat punkti, mängisid need, kes ümbruskonna lastest kohal juhtusid olema. Tookord astusin nurga tagant välja ja mind haarati kohe kaasa, naabritüdruk sisistas mu peale ja tõmbas puuriida taha, ja järgmisel sekundil ma juba jooksin 4–5 teise lapsega vastaste jõugu eest ära. Mäng läks edasi ja ma olin selle sees ja keegi ei öelnud, et kuulge, see pole aus, teda alguses ei olnud. Ma jooksin koos teistega, roomasin ja ronisin ja hiilisin ja mul polnud vähimatki aimu, kes veel mängivad, millised on võistkonnad ja millised on seekord reeglid ja eesmärk.

Umbes samamoodi tundsin end tol päeval seal Palkhosis. Eleanor korraldas midagi, mu kaaslased käisid sisse-välja, Tafhaki sõdurid jooksid muudkui ringi ja mina nõudsin Itilenile rahu. Mul ei olnud vähimatki aimu, mis üldse toimub, miks sünnitas see tüdruk lohekullese, miks lohed ja trollid teda jälitasid, kust ta sinna üldse sai, mida teab Eleanor ja mis roll on kõiges selles Tafhakil. Mul ei olnud volitusi, oskusi ega mingit moraalset õigustki Itileni rüütliks olla, kuid seal ma siis olin.

Ah jaa, selline võllahuumori moment veel kah, justkui kogu tolle päeva kvintessents – olin, Itilen süles, jõudnud Eleanori elamisse, kui ta oiates end kerra tõmbas.

„Pane mind maha...” sosistas ta. „Sinna... aita.” Ta toetus pingile, laialiaetud põlved põrandal. Mulle näis, et teine lohekulles on tulemas ja ma üritasin meeletult ära arvata, mida ma tegema peaksin. Eleanor ütles hiljem, et mu näoilmet tasus vaadata ja meelde jätta, igatahes, kui ma juba mõõka tupest tirima hakkasin, taipas ta poolsosinal selgitada: „Platsenta,” ja nähes mu pilgust siirast mõistmatust, selgitas: „Titekest, noh. See peab ka ära tulema. Seda ei ole enam vaja.”

Tõepoolest. Veel verist löga ja mingi tume veider asjandus... Eleanor tõstis selle mingisse ämbrisse ja kadus uksest välja.

Teine vaatus – ta viskas selle lihtsalt solgiauku ja paar hobuminutit hiljem tuli Tafhak seda otsima ja me kuulsime teda õuel mõirgamas: „Kas on keegi, kes arvab, et ma pean sellele sinna ise järele minema?!?”

Vahepeal üritas Itilen tõusta. Aitasin teda. Ta vaatas enda peale alla. „Pesuruumi.”

Mulle meenus, et Eleanori elamise nurgas oli tõepoolest selline luksus. Selle aja peale, kui sinna saime, oli Eleanor tagasi ja hakkas pangedega askeldama. Itilen vajus pingile istuma ja asus

ülejäänud riideid seljast ära kiskuma. „Aita.”

Saapad, kindad, soomusvest, alussärk... Alumine pool oli tal ju paljas. On olukordi, kus tavapärased suhtumised ja tabud ei kehti – me keegi ei leidnud, et selles midagi valesti oleks, et ta seal niimoodi alasti on. Eleanor pesi teda, sellal kui mina toetasin, ja lõpuks viisin ta rätikusse mähituna voodisse. Eleanor jootis talle poolvägisi midagi sisse, tüdruk oli lõts ja uimane ja ta hambad lõgisesid vastu kruusiserva.

„Veel.”

Kummaline, et kuigi ta rääkis Tafhakiga ju täiesti normaalsel häälel, seostub mul tema esimese päevaga just see kähe sosin.

Ta jõi teisegi kruusitäie ja saatis Eleanoril kolmandat tooma. Eleanoril võttis see vaevalt hiirminuti, kuid selleks ajaks, kui ta tagasi oli, Itilen juba magas.

„Noh, lõpuks pidi see mõjuma,” ohkas Eleanor raskelt pingile räntsatades.

„Mida sa talle andsid?”

„Moonimahla ja kütiõli. Enamik oli muidugi eilne melissitee.” Moonimahl on valuvaigisti, tuimesti täpsemalt, ja kütiõli on peamiselt vahtrasuhkur pluss igasuguste haiguste vastu aitavad kibedad juurikaleotised; leotatakse loomulikult piirituses.

„Eee... hm, olgu, sa oled ravitseja,” vangutasin mõtlikult pead.

Eleanor tõmbas õhku sisse, kuid lasi selle niisama välja. „Jah olen. Kuna sa nii viisakalt küsisid, siis ma vastan. Selliseid asju antakse nurisünnituse puhul. Kui päästa saab ainult ema elu. Mul ei ole vähimatki aimu...” Ta ajas end kohmakalt püsti, toetus tasakaalu saamiseks korraks lauaservale ja läks siis Itileni voodi juurde. Ta toetas ettevaatlikult põlve voodile ja kobas käega teki all aeglaselt ja õrnalt tüdruku keha.

„Rinnad on natuke paisunud, aga piima ei ole.” Ta raputas pead. „See siis ikka ei ole...”

Just siis kõlas väljas teise vaatuse avarepliik.

Selle lõpul ilmus Tafhak ise uksele. Ta viipas selja taha sõduritele, et need ei järgneks, astus väga vaikselt sisse, küsis meil pilguga nõu, kõndis Itileni voodi juurde ja silmitses hiirminuti magavat tüdrukut. Seejärel viipas ta meid õue.

„Millal ta transporditav on?”

Kust mina seda tean...

„Vast homme,” kehtas Eleanor õlgu.

„Ei kõlba. Kui sa just ei taha, et Palkhosi asemel ainult tuhaväli oleks.”

„Ta võib surra...”

„Kuule, kes sa õieti oled? Minul ei ole teda millekski tarvis...”

„Siis sellepärast oleksid sa tal surra lasknud!” Ma polnud Eleanoril kunagi vihase ja kohkununa näinud. „Miks sa teda jälitasid? Tahtsid sa ainult seda, mis ta kõhus oli? Miks sa selle siis maha lasid?”

Tafhak kirtsutas nina ja näis kõhklevat. Lõpuks ta mühatas. „Ma ei teadnud tegelikult, mida ma jälitan. Ma jälitasin lohetüüpi maagiakontsentratsiooni, on vist kõige õigem öelda. Võta seda, kuidas tahad. Sina peitsid ta siia ja riskisid kõigi siinsete asukatega.”

„Miks ma peaksin sind usaldama?”

„Ei peagi,” kehtas Tafhak õlgu. „Ainult et mina asun oma inimestega kolme hobuminuti pärast

teele. Ja hoiatan Maskhti, et õhtuks tehakse siin kõik maatas, kui ta teil siia lubab jääda.”

Ta vaatas Eleanorile imekerge muigega otsa – sinu käik.

„Mida sa pakud?” küsis naine süngelt.

„Noh, tunnike-paar on ehk rahulik. On siin läheduses midagi, mis oleks mittepõlev ja kergesti kaitstav? Koobas, lossivaremed? Vett peaks kindlasti olema, tulepuud ja peavari oleks lisaväärtus.”

„Arvad, et nad ei tule siia, kui Itilen läinud on? Ma ei taha neile inimestele halba.”

„Ma ei tea. Võimalik, et nüüd, mil lohekullest enam ei ole, on tüdruk nende jaoks nähtamatu. Mulle on, aga see ei ole näitaja. Võimalik, et nad põletavad kõrtsi paljalt põhimõtte pärast maha. Kõige targem oleks siinsetel ikkagi kasta katused märjaks ja minna vähemalt tänaseks ööks metsa.” Ta vaatas minu otsa. „Millal sõjavägi siia jõuab?”

Kust mina seda tean...

„Kiiremini, kui keegi mu kaaslastest Metna suunas saata. Hea hobusega. Nad saavad Maskhtilt, kui vaja.”

„Anna korraldus.”

Noogutasin Kiantile, kes koos Tafhaki sõdurite ja Maskhti inimestega – Maskhti vennaga eesotsas – seal meie ümber tolknesid. Kianti väärutas huuli, kuid kõndis minema.

„Millega sa lohe võitsid?” küsis Eleanor.

Tafhak mühatas. „Selle asja nimi võiks olla „õhutõrjerakett”.” Ta kordas seda sõna, nii-öelda veeretades suus. „Hm, sisuliselt õige. Näedsa, nüüd olen ma poleda keele arendamisse oma panuse lisanud.”

„Sa ei öelnud midagi,” märkis Eleanor.

Tafhak ohkas. „See on üks riistapuu, mis liigub raketijõul. Selles ei ole maagiat. On keemiline lõhkelaeng ja lohele reageeriv silm, nii et relv tabab lohet ka siis, kui see eest ära üritab põigata. Minu rahvas kasutab neid ammu igasuguste lendavate asjanduste vastu.”

„Selliseid asju ei ole meie maailmas.”

„Defineeri „meie maailm”.”

„Sa oled Hullu Kuninga teenistuses? Sealt maailmast, kus temagi on?”

„Ma ei tea, kust on pärit Hull Kuningas.”

Nad mõõtsid teineteist pool hiirminutit.

„Mida sa tahad?” küsis Eleanor lõpuks.

„Vastuseid.”

„Ma ei saa sulle kõiki anda.”

„Ma ei kavatsenudki küsida, millega sa hakkama said, et Eldoni kuningas andis sulle võimaluse tema spioonina siia tulla.”

Eleanor maigutas. „Tegid tagasi või?” poetas ta lõpuks.

Tafhak hakkas naerma. „Võimalik. Ent ma olen juba praegu õppinud väga palju. Ma võin seda tüdrukut aidata. Tasuks uurin ma teda pisut. See ei tee talle halba. Muidugi oleks ka tema lugu kasuks.”

Vahepeal oli Maskhti ise ka välja ilmunud ja kuulas süngel pilgul. „Ega mul ei ole valikut,” ohkas Eleanor pigem tema otsa vaadates.

„Siis asume kahe tunni pärast teele. Tüdruk läheb koos muu koliga vankrile.”

„Tema nimi on Itilen Tuskarero,” sõnas Eleanor pisut piredalt.

„Itilen,” noogutas Tafhak. „Olgu siis Itilen. Ja teie, kui juba tutvustamiseks läks?” Ta kummardas. „Tafhak Orushos Meek, Daikalaune krahv, Ulomenust.”

Ütlesime Eleanoriga oma nimed. Tafhak noogutas, kummardas vaikides, pöördus ringi ja pühkis minema.

7

Eleanor läks sisse Itileni juurde ja mina jäin uksele valvama. Elskin ja Remus tolgendasid sealsamas ja astusid lähemale, kui uudistajad laiali valgusid ja mina trepile istuma matsatasin.

Viipasin nad enda kõrvale ja küsisin Remuselt: „Tead sa midagi Ulomenust? See peaks Ultule lähemal olema kui Poledale.”

„Metsik paik.” Remus vangutas pead. „See Tafhak... olgu, nende lõunaosa oli sajandeid Varjudeta Keskpäeva nomaadide võimu all ja ilmselt on verd segatud. Räägitakse.”

„Ja Daikalaune ei ütle sulle midagi?”

„Ma olen seda nime isegi kuulnud. Laulud räägivad suurtest ja vaestest aadliperekondadest, kelle nooremad võsud palgasõduritena võõrastele maadele rändavad.”

„Laulud?” Noogutasin aeglaselt. „Ehk siis väga mugav kattevari suvalisele seiklejale.”

„Me ei saa seda iial tõestada. Ma ei tea Ulomenust piisavalt palju. Kui ta asja vähegi tõsiselt võtab, teab ta määratult rohkem. Ja mis tähtsust sel on? Raha ta kodust kindlasti ei saa. Juba legendi järgi.”

Kõrtsis toimus seeaeg segane jooksmine. Suur osa inimestest kustutas ikka veel tuld ja neid vooris kogu aeg külast juurde. Paistis, et kõik ümbruskonna inimesed, kes suitsusammast nägid, olid visanud oma igapäevatoimetused kus seda ja teist, tormanud Palkhosi ja tõmblesid nüüd siin suvalisi repliike pildudes ringi. Tundus, et mingi osa inimestest valmistus tõesti lühemaks-pikemaks ajaks kõrtsi hülgama, igatahes pakiti asju, valjastati hobuseid ja aeti koduloomi sisse-välja. Eleanor üritas kah jõudumööda end teekonnaks valmis seada. Elskin teatas, et Kianti oligi saanud hobuse ja tagasi kihutanud. Leppisime omavahel kokku, et kui läheb minekuks enne sõjaväe tulekut, tuleb Remus minuga ja Elskin jääb siia ootama. Tegime end korda ja kasutasime aega ka söömiseks.

8

Siis karjus keegi, et trollid tulevad lõunast. Olgu, kusagilt peavad nad ju tulema, kuid antud teelõigul tähendas lõuna Graulaant. Kõrgtee jookseb üle mandri piki paralleeli, ainult pisut maastikku sobitudes. Poledasse tuleb see piki Tregosi orgu Immanlahnest ja tõuseb edasi läände suundudes Mosti kurule. See on ju siiani alles ja loomulikult me kasutame kõiki kõrgteid. Me ei tea, kes ja kuidas need ehitanud on. Mulle tundub veider, kuidas nüüd räägitakse neist kui imedest ja leidub rahvast, kes ei julge oma jalga neile tõstagi, ning teisi, kes seda kummardavad ja veedavad oma elu reisides ja türa teab mis kirgastumist oodates.

Minu nooruses kõrgtee lihtsalt oli. Jah, vägev nägi nähtav osa välja küll, kõrgtee jookseb ju enamasti sillana sammastel. Jah, loomulikult pole see terve suursammu laiune ülikõvast roostetamatust metallist konstruktsioon tegelikult midagi tunnelitega võrreldes, kuid me ei mõtisklenud tollal, mismoodi see olla saab, et seestpoolt noolelennu pikkuse tunneli otsad asuvad

teinekord tosina penikoorma kaugusel. Loomulikult on kõrgtee pärast kõigil ajastutel sõdu peetud, sest tänu tunnelitele on kõrgteed mööda liikumine kõvasti kiirem, kui nii-öelda kõrvalt minnes – raske lugeda, tasandikel lõikavad tunnelid välja vast kolmveerand teest, kuid mida tähendaks ilma nendeta näiteks mägede ületamine?

Me kõik olime automaatselt eeldanud, et trollid olid tulnud põhjast piki mäeharju ja asunud kõrgteele kusagil Mostis või Immanlahnes. Kui nad tulid lõunast, võis see tähendada väga halba asja – et Graulaane haldjavärv on taas lahti. Nüüd on see kindel fakt, kuid tollal vaid oletus, et kõrgteede võrk oli kunagi väga ammu palju tihedam, et neid jooksis iga paari päevatee tagant ristirästi. Lisaks on neil selline universaalne omadus, et kui üks tunneliots mingil põhjusel kõlbmatuks muutub, langeb see lõik vahelt välja, tunneli teine ots ühendub lihtsalt järgmisse tunnelisse. Selle üle vaieldakse, kuid võimalik, et nii tekkisidki sellised pealtnäha põhjusetult paljude rännakute taha viivad tunnelid nagu Graulaane haldjavärv, mille teine ots on kusagil põhja jääväljadel, sügaval haldjate valdustes.

Maja ees peatus vanker. Kusagilt ilmus Tafhak hobusel, päris uhkel mustal takul. Vahetasime Remusega pilgu – tal oli nõndanimetatud lääneranniku sadul. Olgu, te ei tea hobustest enam midagi ja see sadulatüüp on nüüd praktiliselt tundmatu. Ma ei hakka teile pikka loengut pidama, kuid lääneranniku sadul on pikk jäik, mis säästab hobust ja võimaldab ka ratsanikul end pikki tunde mugavalt tunda. See on aga kohmakas ja tuleb sobitada konkreetsele hobusele.

„Tooge Itilen ja ronige ise kah peale,“ hüüdis ta meile. „Vajate abi?“

Mühatasin, keerasin kannal ringi ja läksin tõin tekki mässitud Itileni välja. Tüdruk isegi ei ärrganud, pilutas küll paar korda silmi, kuid magas edasi, kui ta mingitele pehmetele rullidele – võimalik, et rõivakottidele – laotatud tekkidele pikali aetasin. See oli suur puldankatte ja lehtvedrudega kaubavanker, mida vedasid kuus härjapaari. Aitasime veel Eleanori kompe sisse tõsta ja juba rapsas kutsar ohjadest ning me vurasime minema.

Tafhaki rahvast oli inimest kolmkümmend, lisaks mina, Remus, Eleanor ja Itilen. Suuri kaubavankreid oli viis ja paistis, et tihti magavad nad vankrites, vaevumata isegi telke püstitama. Ühe pilguga oli selge, et see pole ka tavapärase sõjasalk, sest neil näis päris põhjalik elamine kaasas olevat; see ei olnud ka kindlasti röövsaak, selleks nägi see kõik liiga korralik välja. Jalakäijaid ei olnud, kõigi – ka vankrissõitjate – jaoks olid hobused, nii et hoidsime päris kiiret tempot. Härjad ja isegi hobused ei pea sellist tempot terve päeva vastu, kuid me ju põgenesime.

Spika Me tunnel algas vaevalt pool penikoormat Palkhosist lääne pool. Pärast selle läbimist olime Palkhosist neli penikoormat eemal, kui mitte mainida Grau ürgorgu – sealkandis olid selle nõlvad ohtlikult järsud ja jõel endal polnud ainsatki silda. Minu üllatuseks keerasime Mohrakravi põndakul teelt ära põhja.

Remus sõitis hobusel, et vankri koormust vähendada. Meile Eleanoriga eraldatud hobused jooksid ratsmeidpidi kinnitatuna vankri taga. Kõrgtee oli ideaalselt sile, seal oli hea vankris sõita, inimeste rajatud teel eelistasin ma hobust ja nii ma siis üle kolisingi. Remus tõmbas oma hobuse kohe minu oma kõrvale ja vaatas mulle kergitatud kulmudega otsa.

„Ma ei tea,“ mühatasin, püüdes kaarti silme ette manada. „Siin on igasugust kola. Ise nägid – Eleanor pakkus paar kohta välja, kuid Tafkakile need ei meeldinud. Millegipärast ma arvan, et ta rihib ikka oma baasi. Suundume mägedesse... või mis mäed need ka on. Aga sealpool on Mohra kaevandus.“

„Las ma arvan – muistsed needused?“ Ta irvitas silmnähtavalt.

„Mis sa arvad, miks siin keegi ei ela?“

„Seal mahatulekul ju oli paar maja?“

„Kas Ultul ei ole igas kõrgteele pealeminekuks sobivas kohas küla? Te olete minu teada ise ka pealeminekuid ehitanud?”

„Jah?”

„Aga siin on ainult paar õnnetut maja?”

„Milles siis needus seisneb?” Ta turtsatas. „Needus! Vana kola. Miks te seda ohutuks ei tee?”

„Lääne arrogants,” noogutasin nukralt. „Teil on seal hea...”

Ta raputas pead. „Sõber, ma ei arvusta sind. Võimalik, et Poleda on suur ja teil on see täiesti elamiskõlbmatu Karhala siin põhjas... Ma ei tea. Meil on inimesi palju tihedamalt ja me tõesti kraabime sellise jama oma maalt välja. Eldonis nad teevad seda ka.”

„Ja eldonlased arvavad nii meist kui Karhalast nii, nagu meie Karhalast,” ohkasin. „Miski ütleb mulle, et Tafhak ei karda needusi. Ma võin lausa kihla vedada, et tal on seal kusagil toimiv uks.”

„Te olete ka selles osas veidrad. Teie maa on auklik nagu ulomenu juust ja te topite vaid leitud augud kinni ja teritate mõõka juhukuks, kui keegi need taas avab. Ma saan vähemalt aru, miks te neid ei valva – siis te ei saaks muud tehagi. Miks te neid ära ei kasuta?”

„Teil on must demon.” See oli minu poolt muidugi alatu õelus.

Ent Remus ei mõelnudki solvuda. „Džinnide resident. Kui Ultu saarestik langeb, on kogu maailmameri neile ja ka haldjatele lahti.”

Triviaalsed tõesed, mida niikuinii olime lõkke ümber jauranud; hetkel olid mul muud mured. „Oled sa kuulnud millestki sellisest,” viskasin peaga vankri suunas.

Ta heitis mulle kummalise, pisut kõhkleva pilgu. „Ei,” ütles ta siis lühidalt. „Sina ka mitte?”

Taipasin – me mõlemad eeldasime, et teine teab. Raputasin pead. „Võimalik, et selliseid asju on mõnes vanas legendis. See peaks olema võimatu. Ega lohe teda ometi...” Ma ei osanud lõpetada, ükski sõna ei tundunud sobiv.

Jälle see kummaline pilk. „Meil proovivad naised, kes normaalsel viisil rasedaks ei jää ja lapsi tahavad, kehavälist viljastamist. Laps pannakse katseklaasis kasvama, siis istutatakse ema sisse tagasi.”

Ahah. Ma ju teadsin, et Poleda on kolgas, ma ju teadsin, et isegi Eldonis tehakse väga veidraid asju ja Ultu teadus ja tehnika on meist mäekõrguselt üle, ent meil kiputi keerukamaid teadussaavutusi ikka haldjatega seostama ja seetõttu põlgama. Viimane teadmiskild kummatigi aitas mind palju – tähendab, et keegi tegi Itileniga katseid, keegi üsna võimekas, ja vaevalt ta Itileni arvamust küsis.

9

Ootamatult keerasime teelt ära metsa alla.

„Lohed, vähemalt neli,” viskas üks Tafhaki sõduritest meile selgituseks.

Uurisime Remusega mõlemad taevast, niipalju kui seda suvise tiheda lehekrooni vahelt näha oli, kuid meie ei näinud küll midagi. Tafhaki sõdurid rullisid seeaeg vankrite külgedelt lahti pruunikasrohelist võrgud ja vedasid kõigest üle, mis sest, et minu arvates seal metsa all üsna nähtamatud olime.

Tafhaki tuli vankri juurde, heitis meile ainult ühe pilgu ja ronis sisse. Olime selle aja peale ise ka jalastunud, teiste eeskujul hobustele kaerakotid pähe seadnud ja nad sinnasamasse ratsmeid pidi vankri külge jätanud. Mõned olid kammitsas hobused ka sööma lasknud.

Kummardusin üle tagumise otsa sisse vaatama, vaevumata vankrisse ronima. Tafhak pidas Eleanoriga paar sõna nõu, nii vaikselt, et ma ei kuulnud, mida nad räägivad. Siis võttis Tafhak Itileni käe, torkas sõrme mingi väikse instrumendiga ja kogus sõrmejämedusse klaastorusse natuke verd. Veremaagia? Milleks?

Itilen isegi ei ärganud.

„Mida sa sellega teed?” küsisin, kui ta vankrilt maha ronis.

Ta kõhkles hetk enne vastamist. „Uurin seda. Veres on tohutult palju infot sellele, kes seda lugeda oskab. Mul ei ole siin küll kõiki instrumente, kuid vähemasti oskan ehk ära arvata, kuidas see lohekulles tema sisse pandi ja mis temaga üldse tehtud on.”

Nüüd oli minu kord kõhelda, kuid ilma küsimata targaks ei saa. „See lohe ei ole ju tema laps? Mida keegi sellest saada võis, et seda tema sees kasvatas?”

Ta mõttis mind mõtlikul pilgul terve hiirminuti. „Tule kaasa,” otsustas ta lõpuks. „Su sõber valvab siin sinu eest.”

Terve üks vanker oli Tafhaki elamist täis ja tema koli ületas kõik, mida oma elus näinud olen. Noh, mõne asja tundsin isegi ära, näiteks kastid, mida siis Mirka purkideks kutsuti – akud ühesõnaga. Tagantjärele mälestusis kaevates olen ära tundnud ka päikesepatareid ja generaatori, kuid tuleb arvestada, et siis ei teadnud ma neist asjust midagi. Ta pani klaastuubi Itilenilt võetud verega ühte suurema sumadani mõõtu valgesse metallkasti, mille pinnal virvendas kummaline valgus, ja see hakkas undama.

Õige mitu hobuminutit ei juhtunud midagi. Tuled tollel asjandusel vilkused ja aeg-ajalt kostis kummalisi meloodilisi siutsatusi. Tafhak ei vaadanud seadme poolegi, ta jälgis suurema raamatu mõõdus tahvlit, millel vilkused mulle täiesti arusaamatud kirjad ja joonised. Ta sõrmed liikusid teisel tahvlikesel, mis meenutas kirjutusmasina küljest ära võetud klaviatuuri, ja isegi mina taipasin, et see on kuidagi nõiduslikult tolle kirjatahvliga ühenduses, sest sümbolid seal muutusid siis, kui ta klahve vajutas, muul ajal püsis kujutis suhteliselt liikumatu.

Jah, ma oleksin ju kohe võinud öelda, et ta uuris arvutis andmeid, mida geenianalüsaator jõudumööda ette söötis, kuid saage aru, et neid sõnu, mõisteid, kontseptsioone, tervet seda maailma ei olnud siis minu jaoks olemas. Mitte keegi terves meie ilmas ei teadnud neist asjust tollal midagi. Mõned maagid, kuningad ja seiklejad muidugi olid näinud Jõtuni tehnikat, mõni ehk isegi kasutama õppinud, kuid mitte kellelgi siin ilmas – tõepoolest mitte ülegi inimesel! – ei olnud terviklikku ettekujutust Jõtuni tsivilisatsiooni teadusest ja tehnikast.

Keegi oli meile vahepeal süüa toonud. Mitte midagi erilist, ilmselt lihtsalt lahti pakitud ja kandikule asetatud moon; noad olid igapäev omad. Tafhak kallaski endale klaasi vett ja sellesse sortsu väiksemast pudelist. „Selles on veinist kolm korda rohkem seda, mis purju teeb ja kõik pahad pisikesed elukad tapab,” märkis ta mulle, kui tema eeskuju järgisin. „Torudest läbi aetud.”

„Piiritus meie keeli,” napsasin. Me ei olnud siiski täielikud metslased. Panin kõrva taha, et ta räägib kui kindlast faktist sellest teooriast, nagu elaks meie ümber palju pisikesi, silmaga nähtamatuid olevusi, kellest mõned haigusi põhjustavad. Jah, nüüd ma tean, et juba veerand sajandit varem oli Urem Mellaut Ultul sünteesinud marutõve vaktsiini ja isegi mõnes Eldoni ülikoolis oli juba kümneid aastaid mikrobioloogia kateeder. Meil valitses veel õnnis loitsumajandus.

Tafhak aga hakkas naerma. „Ah siis selliseks on poleda keeles muundunud veini vaim!”

Ma pean tunnistama, et ma ei saanud aru, mida ta naerab. Ent enne, kui ma lisaks oma harimatusele ka nõmedust suutsin välja panna, hakkas õnneks ta masin piiksuma. Ta pöördus, vaatas oma ekraani ja poetas ohates paar vandesõna.

„Jah?” küsisin eelnenu pärast hulga tõredamalt, kui see just viisakas oleks olnud.

Ta lõikas endale äraoleval ilmel leivakääru ja ohkas uuesti, enne kui rääkima hakkas: „Kuidas ma seda sulle seletan... Esiteks on see Itilen pooleldi haldjas ja teiseks on kogu ta keha täis nii võõraid valke, et ma ei saa aru, kuidas ta üldse elus püsib.” Ta pidas hetke pausi. „Kokkuvõtlikult. Ma vist isegi tean, kes ta on... Oota.” Ta nõidus midagi oma masinaga. „Mul ei ole siin suuri andmebaase, kuid ta on arvatavasti Fernuxi kuninga Zaar Kolmanda sohitütar. Tollel oli mingeid sidemeid haldjatega, räägitakse, et ta olla üht kaua vangis pidanud... Veelkord, ma ei saa seda kõike siin kontrollida. Aga muidugi võin ma lihtsalt hiljem temalt küsida.”

„Poolhaldjas...” Tundsin end väga näruselt. Ma olin poolaadlik ja sohiprintsess oleks olnud minu klassist, kuid haldjasugu... Seda on raske seletada, kuid haldjad pole ju inimesed. Poolhaldjatega on sama lugu kui muuladega – üksikud erandid välja arvata, on nad viljatud. Lisaks on nad halva iseloomuga, mis muidugi tuleb teatud üleolekutundest koos pidetusega – ei kuulu nad ju inimeste ega haldjate hulka.

„Tal peaksid ju pikad kõrvad olema?” taipasin küsida. Ta ei saa olla poolhaldjas – kõigil neil on haldjakõrvad...

„Kas vean kihla, et tal on kõrvade ülaosas arm?” Tagantjärele olen kindel, et Tafhak luges mind nagu avatud raamatut ja kuigi ta jäi tõsiseks, kõikus ta hääl, nagu üritaks ta meeleehtlikult naeru alla suruda. „Lähme vaatame?”

„Ei.” Mida ma ütlen – ma kohtasin Itilen Tuskarerot mõni tund tagasi. Ta oli kaugelt kõige kummalisem, eksootilisem ja kenam tüdruk, keda ma näinud olin. Ma ei saanud sellest ise aru, kuid olin esimesest hetkest temasse kõrvuni armunud. „Mida sa veel teada said?”

„Kuidas ma sulle seletan... Vaata, emal ja lootel on vereringe ühine, samas aga on tegu kahe eri organismiga. Tavaliselt peaks olema absoluutselt võimatu kasvatada ühe olendi sees hoopis teisest liigist olendit. On tuhandeid tingimusi, mis mitte kuidagi kokku ei lähe ja on sellisena ühele või teisele või pahatihti mõlemale surmavad. Me kahtlustame pikka aega, et haldjad tegelevad superlohe loomisega. Piloodita lohe, sellise lohe, kes on ise piisavalt intelligentne, et rünnata, mida vaja. Selleks on nad hakanud segama lohede... Oeh. Vaata, igal olendil on olemas selline asi nagu pärilikkuse kood. Sinu kõige põhilisem kood, mis kordub sinu sees nii umbes... oeh... Mis on kõige suurem number, mida sa tead?”

Sain aru, et ta ei tunne lihtsalt piisavalt poleda keelt, ja selgitasin talle meie numbrisüsteemi.

Ta jätkas: „See kood kordub sinu sees sinu kõige väiksemates osades nii umbes 50 triljonit korda. Algab see kõik aga ühest koodieksemplarist, mis kombineerub viljastamishetkel sinu isa ja ema omast. See kood omakorda koosneb umbes kolmest miljardist elementaarosast. Minu masin muide uurib just seda koodi, ent see on liiga keeruline, et seda siin põlve otsas lahti harutada. Küll aga on selgelt näha, et too lohekulles oli nii palju tavalistest lohedest erinev, et ma sügavalt kahtlen, kas ta nendega järglasi annaks.”

„Ja sa tapsid ta ja põletasid ära?”

„Mul on tema pärilikkuse koodi platsentas piisavalt järel. Selliste olendite loomine on siinse maailma inimestele ülimalt ohtlik.”

„Kas sellest koodist piisab, et hakata neid ise kasvatama? Noh, kui seda millekski tarvis oleks?”

Tafhak raputas pead. „Me ei hakka neid kunagi kasvatama. Kui haldjatel näiteks ei tule välja ja meil tuleb ja nad sellest kuidagi teada saavad, oleme ju väga põhjalikult kirve kivisse löönud. Põhiline saladus on lootekestas. Olgu, superlohel on mõned inimesele otseselt mürgiseid valke kodeerivad osad välja vahetatud, kuid seal peab olema nii palju rohkem. Maagia – seda ei saa teha ainult oskustega.”

„Ehk nüüd, kui sul on kood ja lohe ise hävitatud... Arvad sa, et see peatab nad? Mis takistab uuesti

proovimast?” Sest ka seal pidi olema nii palju rohkem – oli see juhus, et ta Itileni jälitas? Kuidagi liiga lihtsalt käis tal superlohe äraarvamine ja mida ta üldse tegi siin selle ilmselgelt ebamaise tehnikaga enne Itileni jälitamist?

Tafhak kehtis õlgu. „Muidugi see ei peata neid. Ainuke lootus oleks, et sellega tegeleb salajas väike kildkond...” Ta jäi mõttesse. „Ma ei tea, mis reeglid neil kehtivad poolhaldjate kohta. Tundub elementaarne, et nad katsetasid Itileniga sellepärast, et omadega millegi sellise tegemine võib olla hullem kui mõrv. Kus nad seda tegid ja kuidas tüdruk põgenema pääses?” Ta ohkas uuesti. „Peaks ta enda käest ikkagi küsima, kui ta ärkab. Ta verepilt on selline, et minu kodus löödaks ta hiirminutiga haigla kõige raskemate haigete osakonda. Ehk ta mäletab, mis temaga tehti. Mingeid detaile.” Ta ohkas veelkord. „Anna tilk verd. Teatud juhtudel aitaks Itileni ainult see, kui tal veri ära vahetada. Paraku sobiks siin temale ainult minu veri ja minust kaugeltki ei piisa.”

Ta lasi tilga mu sõrmeotsast oma masinasse.

„Võtad sa minu ka algsadeks lahti?” ei suutnud ma küsimata jätta.

Tafhak muigas. „Ma ei viitsi. Ära muretse.” Siis ta tõsines. „Hm, sinu veri sobib. Tead, palun saada igaks juhuks ka Eleanor ja Remus siia.”

10

Lonkisin mõtlikult oma vankri poole tagasi. Ma olin saanud teada palju ja mitte midagi. Ma ei tea, oli see aimus või lihtsalt loll lootus, kuid ma olin niikuinii eeldanud, et Itilen peab olema midagi haruldast ja ta on vaid kellegi katsete õnnetu ohver. Samuti olin niikuinii teadnud, et ta võib iga hetk surra.

Kes oli Tafhak? Ta ei võtnud ise ka väga tõsiselt seda „Daikalaune krahv, Ulomenust”. Nii ta tehnika, mida ta mul vabalt näha lasi, kui kogu meie vestlus näitas ilmselgelt, et ta on hoopis midagi muud. Kes?

Oli inimeste maailm kõikjal, kus kasvas vili, ja oli haldjate maailm külmas põhjas. Haldjad olid inimestest kõiges üle. Kas nad nüüd tugevamad, targemad ja ilusamad olid, mine tea, aga määratult paremini haritud ja osavamad nii maagias kui tehnikas olid nad küll. Nad kannatasid hästi külma, nägid hämaras ja elasid kaua. Me tegelikult teadsime juba siis, et nad ei ela igavesti nagu legendides. Elavad lihtsalt väga kaua, reeglina üle saja aasta, ja legendid tulevad sellest, et eks kujuta ette, et nuhtluseks on seesama haldjas, kes oli seda juba kolmveerand sajandi eest, vaarisa ajal...

Edasi olid ainult jumalad. Me polnud tollal sugugi nii usklikud, kui tänapäeval ette kujutatakse, me oskasime näha lugude taha. Üldlevinud arvamus oli, et tõelised Loomisjõud ei sekku inimesse ellu kuidagi, ja kõik need, keda jumalateks võiks pidada – kaasa arvatud Õlilambi džinnid – on ikkagi surelikud olendid. Meist määratult võimsamad, kuid kõigest surelikud. Ent tänu haldjatele ja džinnidele pole meil ka kunagi olnud lootust, et *nemad* meie ellu *ei* sekku. Seega oli Tafhak minu jaoks üks türa teab millisest veidrast paigast pärit demon.

11

Ja siis meid rünnati. Mind päästis ainult see, et Tafhak oli millalgi hakanud mulle järele tulema, muidu oleks neid ootamatult põdsastest otse meie keskele hüppavaid trolle minu jaoks tapvalt palju olnud. Nii, nagu mina olin täies relvis ja lahinguturvises, oli ka temal ta tuletoru kaasas. Ma jõudsin napilt mõõga tõmmata, kui juba tuli sukelduda esimese nuia eest. Nui kerkis uueks löögiks ja siis

säratas kusagilt tulejutt, mis pani eluka nua pillama ja krigisedes pihtasaanud küljest kinni haarama. Kasutasin juhust ja torkasin talle mõõga südamesse.

Järgmisel sekundil juba põiklesin põdsaste vahel, kaks tulivihast trolli kannul. Ümberringi plõnksusid vibunöörid ja kõlises teras, ja nagu sellest vähe oleks, süttisid puuladvad ja meile hakkas kaela sadama põlevaid lehti ja oksa.

Jälle säratas tuli ja üks mu jälitajatest lendas kākaskaela pikali. Viimast tabas kusagilt tulnud nool ja me mõlemad raiskasime hetke uurimaks, kust see tuli. Olime meie vankri läheduses ja laskja oli Remus vankripäras. Troll kavatses nua tõstes sinnapoole suunduda, kuid enne tabas teda Tafhaki relva tulelööök, seekord pähe, ja ta kukkus nagu puunott ettepoole, lüües veel oma visiiri vastu vankri rautatud ratast lõmmi; tal polnud sellest muidugi enam midagi. Sedaaegu veeretab Tafhak juba surnud kutsari tema pingilt ja andis härgadele piitsa. Vanker jõnksatas liikuma ja ma pidasin paremaks paari kiire sammuga end ka küüti arvata.

Puud olid siin kõrged ja metsaalune suhteliselt lage. Küllap Tafhak teadis, mida ta teeb, igatahes juhtis ta vankri kaarega teele tagasi ja sundis härgi nii kiirele sõrgile, kui need vähegi suutsid. Me Remusega muudkui laadisime ja lasime oma ammusid ja vähemasti minul oli tahapoole vaadates selge, et midagi peale põgenemise meil üle ei jäänud. Trolle oli vähemalt kolmkümmend ja talvel poleks meil mingit lootust olnud.

Meie hobused traavisid kaasa, kaerakotid ikka veel peas. Need tuli kiiresti lahti päästa, muidu jääme hobustest ilma, sest joostes ei jätku neil seal koti sees õhku. Sättisin end siis otse sõidul ühele hobusele ja päästsin koti lahti. Ma oleksin ka teiste hobustega hakkama saanud, Remusel poleks olnud vaja tulla – seda enam, et vankripäras oli tast ammuga palju rohkem kasu –, kuid ta üritas oma hobusele ronida ja oleks peaaegu vankri alla kukkunud. Ma jõudsin tal käest haarata ja ühe vastiku hetke rippusin ka ise pooleldi üle tema hobuse, enne kui ta sadulanukist kinni sai ja end õigesse asendisse vinnas.

Selle aja peale oli Tafhak ohjad Eleanorile üle andnud, vankripärasse tulnud ja sihtis seal oma tuletorust. Tõepoolest, põgenemistaktika oli ka selle poolest hea, et ta noppis ükshaaval ja päris tõhusalt meile järele tormavaid trolle. Meist polnud just palju abi, sest meie nooli ei saanud võrreldagi tema relvaga. Jah, silma lastud nool tappis trolli, kuid traaviva hobuse seljast oli meie sihtimistäpsus alla igasugust arvustust.

Igatahes jõudsimme tagasi teele. Eleanor karjatas. Meie Remusega vaatasime teineteisele otsa ja andsime kannuseid. Jõudsin vankri etteotsa just selleks, et näha – Eleanoril ümber väreleb kahvatu helendus ja teel kõigest mõne suursammu kaugusel seisab haldjas. Hea oli teada, et Eleanoril on nõiduskaitse, kuid mul polnud hämaraimat aimugi, kui tugev.

„Aita Eleanoril,“ napsasin korralikumalt sihtides. Remuse käte vahele tekkis sinakas kuul ja mina lasin noole ja siis oli juba vanker kohal ja härjad paiskasid haldja pikali ja too kadus vankri alla.

Metsa kohal meie taga sähvatas leek, lahing meie taga tundus kuidagi ebaproportsionaalselt suureks paisuvat. Saime kiiruse üles, teel võis vanker liikuda kordades kiiremini, kui troll joosta suudab.

Ent olime läbinud vaevalt paar noolelendu, kui Tafhak röögatas: „Pidurda! Ta on vankri all!”

Eleanor rabas ohjadest ja vankri kiirus hakkas langema. Meie oma hobustega oleksime saanud kiiremini pidama, kihutasime aga teine teisele poole metsa. Tegelikult vaatas Remus mulle Tafhaki röögatuse järel küsivalt otsa, kuid küllap ta jagas ära, mis teha tuleb, sest hetkeks, kui vanker pidama sai, oli ta igatahes kadunud.

„Roni sealt heaga välja,“ käsutas Tafhak.

Mina olin selle aja peale vankri kõrval metsas puutüve taga pikali ja isegi nägin kuidagimoodi vankri põhja külge klammerdunud haldjat. Mu kilp tuksatas – selge, eks ta uuris ümbrust. Küllap ta

luges olukorra õigesti kokku, sest pärast pisukest kõhklust lasi ta end maapinnale ja ronis vastumeelselt välja. Tafhak kõndis ta selja taha ja otsis ta kiiresti läbi. Siis pani ta käed selja taha raudu, tõmbas koti pähe ja aitas vankrile. Selleks ajaks, kui ma uudistama jõudsin, oli ta haldja juba mingile tekivalakale pikali lükanud, ka jalad raudu pannud ja ta vankri seina külge kinnitanud. Selle kõige juures aga hämmastas mind väga, kui viisakalt ta haldjaga ümber käis – kindlalt ja resoluutselt küll, kuid ilma igasuguse jõhkrueteta.

Järgmiseks sobras ta asjades ja leidis kusagilt kastist umbes sellise toru, millega ta oli meid põleva vahitorni juures sihtinud.

„Mida sa sellega lasta kavatsed?” küsis Eleanor.

„Lohesid ründasid Ölilambi džinnid,” vastas Tafhak oma toruga askeldades.

„Ja kas sa arvad, et su õhutõrjerakett neile midagi teeb?”

„Jah, sest see pole tavaline. See süütab tule, mis põleb päikese südames.”

„Kas see pole liialdus?” lasi Eleanor pea viltu.

Midagi oli kogu selle stseeni juures valesti – mis see Eleanori asi oli? Mida sellist ta teadis, et see teda nii tugevalt häiris?

Tafhak vaatas talle otsa. „Tegelikult natuke on. Siin ei toimu seda reaktsiooni, mis päikesel ja kõigil tähtedel, kus kõige kergem element muundub järgmiseks. Siin sees on 94. elemendi 239. vorm. Kui seda saab teatud hulk kokku, laguneb see ühe ülilühikese hetke jooksul, vabastades umbes miljon korda rohkem energiat, kui suudaks mistahes keemiline aine.”

Ning silmapilk hiljem seisime me kõik, relvad üksteisele suunatud.

Tafhak hakkas naerma. „Poisid, kas te ikka teate, et see kena daam on Ölilambi agent? Sina” – ta vaatas vilksamisi minu poole – „oled kohalik kadett ja sina ilmselt Ultu võluriõpilane. Mõelge nüüd hoolega järele, kuhu te olete sattunud ja kellele lojaalsed. Eleanor, pane see asjandus heaga ära. Ma tean, mis see on. See ei tohiks mu kaitsest läbi tungida. Mida minu relv suudab, sa tead.”

Eleanor siiski ründas. Tafhak vajutas samal hetkel oma relva päästikule. Ta langes kohe põlvili ja kuigi ma ei näinud, et tal midagi silmaga nähtavat viga oleks, läks väga kahvatuks. Tema silmadest paistis meeletu piin, kuid ta võttis end kokku ja sihtis uuesti Eleanor.

Sellel polnud aga mingit mõtet, sest tema relva tabamuse tulemus oli silmnähtav. See ju tappis trolli vaatamata kogu nende soomusele. Eleanor. rinnal oli eespool kahe pöidla suurune kõrbenud segadik ja ma nägin tulekeelt ta seljast välja nilpsamas. Väga ilmselt olid kõik olulised organid hävitatud ja küllap tappis šokk nii ränkade purustuste puhul silmapilkselt.

Tafhak vaatas meie poole. Ma hoidsin teda igaks juhaks ammu sihikul, kuid ma ei lasknud. Kui ta oleks relva minu poole keeranud, oleksin muidugi üritanud silma tabada, ent kuni ta ainult vaatas, oli mul aega mõelda. Pealegi sai ta Eleanor. relvast pihta – mida see temaga teeb?

Mu pea töötas nagu koorelahutaja. Eleanor oli ilmselt tõesti džinnide agent. Ma ei saanud sõnagi aru sellest, mida nad omavahel rääkisid, kuid toimunu üldine mõte oli ju selge – Tafhak bluffis, väites, et tal on relv, mis Ölilambi rahvast lüüa suudab, ja ilmselt kirjeldas ta seda nii, et Eleanor uskuma jäi. Täheandab, kui ka ei jäänud, et Tafhakil tõesti selline relv on, sai ta aru, et Tafhak teab, kes ta selline on. Kuidas, polnud hetkel oluline. Ilmselt olid need kaks vaenlased ja mõistes, et ta on paljastatud ja parimal juhul kolib ta kohe sinna haldja kõrvale, ei jäänud tal muud üle kui rünnata.

„Kes sa selline oled?” küsisin.

Ta langetas relvatoru tee ja ajas end sellele toetudes aeglaselt uuesti püsti. „Jõutunlane.”

Kuulsin, kuidas Remus õhku ahmis, minu mõttelend aga tegi hädamaandumise. Ma nagu olin seda

sõna kuulnud, kuid ma mäletan nii hästi seda vastikut tunnet, nagu oleks valge sein ees. „Räägi,” kähvasin Remusele.

„Jötun on üks teine maailm. Umbes selline, nagu meie oma, aga meie omast täielikult eraldatud. Räägitakse, et maailmade vahel on võimalik liikuda, kuid see on väga raske. Räägitakse, et Jötuni sõdalased on viimastel sajanditel hakanud tungima kõigisse maailmadesse, kuhu nad suudavad.”

„Kas ma olen teie vaenlane?” küsis Tafhak.

„Ei, lood väidavad, et te ei valluta. Et te ei ole kunagi kavatsenud meie maailma vallutada. Et te võitlete kellegi teise vastu.”

„Siis vabandage, ma vajun kohe kokku. Visake see, mis Eleanorist järele jäi, põõsastesse, aidake mind vankrile ja me peame edasi liikuma. Trolle ja haldjaid on terve mets täis, ime, et nad meil juba kallal ei ole.”

Kõhklesin ja kuulsin mingit heli. Järgnes Itileni hirmukarjatus. Olin sekundiga vankris. Itilen oli ärganud ja vahtis haldjat metsikute silmadega. Viimane oli ikka veel raudus ja omal kohal ning ma teadvustasin, et ta naerab.

Istusin Itileni kõrvale ja hakkasin teda rahustama. Hüüdsin: „Remus, tee, nagu Tafhak ütles!” Polnud vaja, et tüdruk näeb Eleanoril laipa. Mul õnnestus Itilen uuesti pikali panna, veenda, et haldjas on raudus ja ohutu, ning talle natuke Eleanoril poolt valmis pandud segu sisse joota. Ta jäi hobuminuti jooksul uuesti magama, selle aja peale aga oli nüüd ka Tafhak seal vankris pikali ja me loksusime Remuse juhtimisel mööda teed edasi.

Tafhak oli endiselt märkimisväärselt kahvatu. Ta oli otsinud mingid aparaadid, ühendanud ühe neist enda randme ümber ning kleepinud teisest väljaulatuvate mustade traatide otsas olevad kettakesed oma rinnale. Ta sättis väikesi klaaspudelikesi tühjaksuuristatud ammukäepidet meenutavasse asjandusse ja ma nägin, kuidas pudelikesed tühjenesid, kui ta selle asja lameda otsa enda vastu surus.

„Minuga on sitasti,” teadustas ta mulle, kui nägi, et ma olen Itileniga lõpetanud. „See oli nõidusmürk. Nõel tungis mu kaitsevestist läbi. Mul on vähe lootust ellu jääda ja abi pole minust kindlasti. Näed neid pudelikesi? Kui ma ära kustun, tuleks mulle iga kahe tunni tagant üks süstida.” Ta demonstreeris, kuidas toda käepidet kasutatakse. „Relv. Kui trollid tulevad, kasuta seda. Hoi seda käes nii. Siin on üldlüliti – kui see on väljas, kulub relval neli sekundit, enne kui sa sellest lasta saad. Valmisolekus võib see olla veel kokku umbes kolm päeva, siis tuleks vahetada patareid. Seda sul pole vaja praegu teada, hoi lihtsalt relv sees. Vasaku käe alla jääb kaitse, parema käe alla päästik. Ma lülitan selle hetkeks välja, saad päästikut proovida. Nii. Kui relv on sisse lülitatud, siis sellest rõngast läbi vaadates näed täpselt, kuhu lask tabab. Laske on järel 342. Näed siin. Ma ei saa seda sinu numbritele lülitada, pead kiirmeetodil Jötuni numbrid ära õppima.”

„Millega see laseb?” küsisin seda võõrast relva käes hoides. Kummaliselt uhke tunne oli. Mehed jäävad meesteks... või poisikesteks, üks ole. Tema relv oli umbes üks ja veerand sammu pikk, istus käes tegelikult väga mugavalt, kuid oli ootamatult raske.

„Selles ei ole maagiati. See tekitab välgu. Midagi tavalise välgu ja keravälgu vahepealset. Sisuliselt tekib ülikuum leek, tulejuga.”

Ta ootas suletud silmil, kuni ma end vägevana tundsin. Eks ta piilus mind aeg-ajalt, nii et ta jätkas, kui relva ära panin: „Näed, sellel tahvlikesel jookseb meie teekond. See on kaart. Tahvlike läheb pimedaks, kui seda hobuminuti ei kasutata, kuid kui puudutad seda, ärkab uuesti ellu. Teekond, mida järgida, on peale märgitud. Seal on minu baas. Nii mind kui Itileni on võimalik seal aidata.”

Uurisin toda kaarti. „Kui kaugel see on? Kui kaua meil minekuks kulub?”

„Rohkem kui päevatee. Täna ära ei lähe. Siin, kahe penikoorma kaugusel on koopad. Hea oleks

vähemalt sinnani jõuda.”

12

Loksusime edasi ja Tafhak näis tõesti üsna löntis olevat. Oletasin, et osa sellest, mida ta endale süstinud oli, olid valuvaigistid, need aga teevad alati uimaseks. Oli piin nii suur, et ta ohverdas võitlusvõime, või polnud sel enam tähtsust?

„Mida me teame Õlilambist?” küsis Remus üle õla.

Kõhklesin hetke. „Mitte eriti palju peale selle, et see olemas on. Džinnid elavad seal. See on umbes kahe penikoorma suurune ja tiirleb ümber meie maailma poole rännaku kaugusel. On näha, kuidas nad teinekord sealt tulema hakkavad või sinna tagasi lähevad. Sinu kord.”

„Meie nimi on tõlkes Päikesepuri. See on ilmselt tehislik objekt ja selle mass on nii väike, et see peab seest tühi olema. Lisaks muutub selle teekond nii, nagu see looduslikul kaaslasel kunagi ei tohiks muutuda. Ehk siis elavad seal tõesti mingid võimsad tegelased. Džinnid, kui soovid. Nende lennumasinad suudavad kergesti lohesid lüüa, nagu me just äsja ka nägime.”

„Mida nad taotleavad? Miks nad haldjatega võitlevad?”

Remus kehtas õlgu ja vaatas üle õla.

„Sest nad mõlemad peavad teie maailma enda omaks,” vastas lõpuks Tafhak väsinud ja natuke segasel häälel.

Tundus põnev teada saada, mida tema teab. „Kes need seal Õlilambil siis on?”

„Ei tea. Igatahes nad tunduvad natuke liiga totakad, et Õlilamp võiks nende tehtud olla. Haldjad ei anna ka mõõtu välja. Džinnid on enam-vähem inimkujulised ja õppinud Õlilampi mingil määral kasutama. Võimalik, et nad otsisid siit maailmast pelgupaika, kuid ei saanud haldjatega hakkama. Suutsid ainult Õlilambile põgeneda. Kuule, sina seal – kaua nood tüübid seal Õlilambil elavad?”

Vastust ei tulnud. Tafhak ohkas, ägises, ajas end püsti ja riputas haldja pea kohale vankrikatte kaarele mingi sädeleva kera.

„Kui see hakkab laulma, lase tal pea otsast,” sõnas ta mulle ja tiris haldjal koti peast ära. Ent siis krimpsutas ta nägu ja laskus uuesti poollamavasse asendisse. Ta sulges hetkeks silmad ja viipas mulle. „Anna mu relv ja otsi ta läbi. Võta kõik asjad ära ja too siia.”

Astusin haldja juurde ja silmitsesin teda enne läbiotsimist. See oli esimene haldjas, keda ma oma elus nägin. Hiljem olen ma neid teisigi näinud, ent mind siiani jätkuvalt hämmastab, kui palju tobedaid väärarusaamu nende kohta ringleb. Haldjad on inimesesarnane mõistuslike olendite liik. Nad on hulga karvasemad, nii et sellest on lausa talvel kasu, pisut suuremate natuke viltuste silmadega ja väiksema, enamasti helevalgete hammastega suuga. Neil on üldiselt kõrged põsesarnad, painduvad, tugevate küüntega sõrmed ja ainus inimesest väga erinev tunnus on teravatipulised, otstes karvatutiga kõrvad. Äralõigatud kõrvadega haldjas läheks igal pool inimeste hulgas läbi „lihtsalt veidra välismaalaseks”. Haldjaid on igasuguseid ja rõhuvas enamikus nad *ei ole* jumalikult ilusad ja heas füüsilises vormis. See mulje on jäänud sellest, et seiklema kipuvad just nooremad haldjad, kes lisaks on alati puhtad ning hoolitsetud, nii et selline hinnang ütleb pigem kontrastiks midagi hindajate kohta.

Natuke androgüünsed on nad küll, nii et ma sain alles läbiotsimise käigus aru, et tegu emase eksemplariga. Ta oli umbes Remuse suurune, ta keha oli prink ja tihke, rinnad väiksed ja kõvad. Ta rüü oli mitmest kohast lahti ja ta oli üleni higine, tal oli väga palav. Kogu ihu, mida nägin, oli helepruun ja kaetud sama tooni pehme madala karvaga. Vaatasin talle tähelepanelikumalt otsa. See

oli üsna noor naine. Kui süveneda, siis ega tal viga polnudki. Ta silmad olid suured ja selged, natuke veidra kiudpilves taevast meenutava iirisega. Nendesse võis uppuda...

Asjandus, mille Tafhak oli haldja lähedusse riputanud, hakkas kõlisema ja mees hoiatas: „Jäta!”

Lumm kadus. Kirusin ennast – kilp oleks nõiduse kinni pidanud, ent ma olin ju tal praktiliselt otsas.

Avastasin, et ta on ka ilma nõiduseta nii kuradi seksikas. Tegelikult sain ta kehakuju päris hästi imetleda. Mul poleks midagi selle vastu, et selline olevus öösel mu voodis oleks. Tahtsin, et öö rutem tuleks, sest korraga ma lausa põlesin ihast ja mul oli kindel plaan teda vägistama asuda...

„Jäta see ka,” urises Tafhak ähvardavalt. „Saastkuradi vanaema, sa haised niimoodi niku järele, et varsti hakkavad härjad jooksupuult keppi tegema.”

Lõpetasin kiiresti läbiotsimise, kuhjasin kõik leitu Tafhaki kõrvale ja oleksin heameelega läinud Remuse kõrvale vankri etteotsa värsket õhku hingama. Pidin aga Itileniga tegelema, tüdruk vähkres, oigas ja surus siis käed jalge vahele. Natuke piinlik lugu, ta ei ärganud päriselt ja kippus mind käperdama ja suudlema, kui talle teki korralikult peale tagasi sättisin. Mu türa oli endiselt nii kõva, et oleksin võinud sellega kindlusevärvavaid lõhkuda, ja kiimas tüdrukuga maadlemine ei aidanud mind sugugi rahuneda.

„Esimene oli nõidus, mis teine oli?” küsisin Tafhakilt, kes erilise huvita ühe käega haldja asjades sobras, ise endiselt jõuetult pikali.

„Kuidas ma sulle seletan... ta eritas seda lõhna, mida inimesed armastades eritavad, ainult et tuhat korda rohkem.”

„Ma oleksin... Ma ei tea, kuidas Remus, aga minust oleks ta jagu saanud.” Silmitsesin haldjat. See noor võõrast liigist naine tundus endiselt päris veetlev, kuid mul tõmbus sisemus külmaks, mõistes, kui abitu ma tema ees olin isegi vaatamata sellele, et tema oli raudus.

„Ära alahinda haldjaid,” märkis Remus ümber vaatamata. Nii, nüüd oli minu üle naerjaid kaks, sest ka haldja huultel väreles muie.

„Nii et kui Tafhakit poleks olnud, oleksid sa mu tapnud?” küsisin haldjalt. Rumal ja mõttetu küsimus, kuid ma tahtsin teda lihtsalt rääkima panna.

„Võib-olla oleksin enne keppinud ka.” Ta hääli oli päris meloodiline, kuid ta rääkis poleda keelt veel halvemini kui Tafhak.

„Sa oled raudus,” märkisin. Kui tal püksid alla tõmmata ja ta kõhuli keerata...

Itilen magas endiselt, kuid paistis, et näeb intensiivselt erootilist und. Remus tundus kuidagi pinges ja ka Tafhaki püksid olid kummis. See oli jälle tema, kes end oiates püstakile ajas, kusagilt kirstust vorstimoodi metallsilindri otsis ja sellest siutsaka gaasi laskis, sihtides Remuse suunas, sest sõidutuul tuli ju eestpoolt. Terav natuke nina kraapiv hais lõi pea momentaalselt selgeks.

„Ma jäin hiljaks,” märkis Tafhak. „Võib-olla tahtis ta lisaks ka seksorgia korraldamisega aega raisata, kuid ta saatis omadele lõhnasignaali. Ma ei saa seda enam kätte. Nad on meil varsti kannul.”

„Aga Õlilambi omad?”

„Nemad ka. Eleanor pidi ka neile kuidagi signaali saatma, kuidas nad muidu just õigel hetkel meile appi jõudsid. Ainus lootus, et nad teineteist viimseni maha tapsid, aga arusaadavalt ma sellega ei arvestaks.”

„Nad ju lendavad. Miks neid juba ei ole?”

Vahepeal oli nii kiire olnud, et mul polnud aega mõelda. Itilen oli Jõtuni agendi käes, teda jälitasid haldjad ja Õlilambi džinnid. Meie ise, selle maailma inimesed, olime kamp kasutuid kloune. Võib-olla just sel hetkel mõistsin selle konflikti olemust. Kolm jõudu, kellest haldjad olid igapäevane

võitmatu nõrutav oht, džinne suutsime enamasti ignoreerida, kuigi nende mõju oli tähelepanelikumal vaatlusel hirmutavalt märgata, ja Jötunist ei teatud vähemalt Poledas eriti midagi. Kolm jõudu võitlemas meie maailma pärast ja kui asi tõsiseks läheb, ei anna me ise isegi etturite mõõtu välja.

Tafhak ajas end poolistikule, võttis selle käepideme, millega endasse ravimeid oli süstinud, laadis mingi teise ampulliga ja vajutas selle haldja käsivarrele. Haldjas uinus hiirminutiga.

„Ma tegin vea, et teda kohe magama ei pannud,“ kommenteeris ta meile. „Nüüd on hilja. Me ei jõua. Remus, aja härjad kiiremale käigule, pole mõtet neid säästa. Näe, sina korja siin endale selline hunnik moonu, mida kanda suudad. Te lähete Itileniga koobastesse, mina haldjaga edasi. Peitke end seal vähemalt nädala. Mina ootaks isegi kaks. Edasi vaadake ise.“

„Sa tuled meile järele?“

„Ma tõenäoliselt suren. Ei, ma ei tule teile järele. Kuidas sa aru ei saa – ma võiksin Itilenist ehk veel midagi õppida, aga see ei ole elu. Ükskõik, kelle kätte ta langeb, ei ole see kiiduväärne saatus. Kui te suudate märkamatuks jääda, on temal ja tegelikult teil kõigil lootust sellest mängust välja astuda.“

Hm – altruism? „Miks sa seda teed?“

„Haldjad arvavad, et see maailm on nende oma. Nad on terveid ajastuid hoidnud teid maagia juures. Primitiivsetena. Loomadena. Ohututena. Maagia ilma teaduse ja tehnikata on ummiktee. Džinnid arvavad lisaks, et nad võivad ka haldjatest üle sõita. Nad arvavad, et keegi ei tohi selle maailma tegemistesse sekkuda. Meie? Me oleme inimesed. Inimesed on meie liitlased. Inimesi on erinevates maailmades vähe, seega on meie huvi, et meie kõrval oleksid võimsad inimeste maailmad. Seepärast teemegi kõigil teistel liikidel elu kibedaks ja üritame teid õpetada, kuidas oskame.“

„Ja kui te tuleksite avalikult, tähendaks see sõda haldjate ja džinnidega?“

Ta sulges silmad. „Kui me tuleksime avalikult, tähendaks see vallutust. Anastamist. Okupatsiooni. Meil on vaja liitlasi, mitte orje. Maailmade vahel ei ole lihtne liikuda ja tõsi on ka see, et tänu neile meie võimsatele vaenlastele siin ei saa me tulla kui saadikud, luua oma esindused ja hakata levitama teadmisi. Me peame varjatult otsima, õpetama ja aitama inimesi, kes tahavad meie abil teie elu siin paremaks muuta.“

Mul on tagantjärele raske täpselt taastada, mida ma mõtlesin. Tundub ju nii pööraselt naiivne jääda teda uskuma selle ainsa head tahet ilmutava akti põhjal – et ta meil minna laseb. Olgu, üks ma ju olin Itileni esimesest pilgust lootusetult armunud ja kuigi ma nüüd oskaksin kõiki fakte ja argumente plussi ja miinuse poole mängida, tundus temale panustamine kõige perspektiivikamana. Lõpuks olin ma nii noor ja mulle tundus nii otsata põnev võimalus võidelda meie kohalike jupijumalatega kellegi sellise poolel, kes näis nendega tõesti hakkama saavat. Igatahes ma ütlesin: „Sa leidsid just veel ühe.“

Ta muigas. „Tule siia.“ Ta võttis oma süstimisaparaadi ja lasi minusse paari erinevat segu. „Algus on tehtud. See peaks sind väga pikki aastaid kaitsma kõigi haiguste eest. See aitab vähesel määral mõningate mürkide ja nõiduste vastu, aga sellega ma parem ei arvestaks. Siis näe võta see silinder.“ Silinder oli süsimust, poole pöidla jämedune ja umbes viie pöidla pikkune. „See on meie sidevahend ja majakas. Seda saab pöörata ja välja tõmmata.“ Ta demonstreeris, kuidas musta kätte seest libises välja paari pöidla jagu sisemises valguses häiluvat klaasi. „Enamasti las see olla välja lülitatud. Siin asendis saad sa lugeda ja kuulata, mis siin sees on, siin ühendub ta meie süsteemidega. Ära proovi seda enne sügist. Ühendu ainult kusagil orupõhjas lageda taeva all ja kohas, kust sa saad kiiresti lahkuda. Keera ühendusse, oota, kuni see sammast tõuseb siiani...“

Tegelikult seletas ta mulle oma seadmete kasutamist ajani, kui meil oli aeg maha minna. Selleks ajaks olid ka Remus ja Itilen oma süstid kätte saanud. Remus on mulle tagantjärele tunnistanud, et teda huvitas just see mitte haigeksjäämine, kuigi ta oli juba seal vankris taibanud seda, mille peale

mina tulin alles hiljem – nii haldjate kui džinnide jaoks olime elulõpuni märgitud mehed, sest meie veres on Jõtuni seerumite jälgi.

13

Jälgisime, kuidas vanker Tafhaki ja magava haldjaga teekäänaku taha kadus, ja hakkasime liikuma koobaste poole. See ei läinud lihtsalt, olime peaaegu et liiga suure koorma võtnud. Täpsemalt oli lugu selles, et olime Itileni küll äratanud, kuid selgus, et ta ei suuda käia. Meie minek nägi välja nii, et mina tassisin Itileni ja hulka varustust ja Remus jooksis meie taga edasi-tagasi – tassis oma pambuhunnikut sadakond meetrit, jooksis tagasi, kaotas kõik jäljed – sealhulgas ka lõhnajälje Tafhaki antud gaasiballooni abil – ja kordas seda: pamp sadakond meetrit edasi, joostes tagasi...

Kaks korda lendasid tee kohal lohed ja korra venis üle taeva kõrgel lendava Ölilambi masina valge kriidijoon. Remus väidab, et kuulis ka ratsanikke möödumas; mina kuulsin ainult iseenda hingeldamist ja südamelööke. Itilen küll proovis korra ise käia, kuid sellest ei tulnud midagi välja, ja nii ebamugav, kui tal ka oli, tuli tal mu turjal edasi loksuda.

Sest ainult muinaslugudes ja ooperis kannavad kangelased oma südamedaami kätel – liikumisvõimetu kaaslane tõstetakse risti turjale. Ainult niimoodi, üks käsi jalgevahelt läbi, et teda tasakaalus hoida, saab läbida pikemaid maid kui üle teatrilava. Mugav see kantavale ei ole. Väärikas ka mitte, aga kui kedagi on vaja juba niimoodi tassida, ei tule väarikus tavaliselt arvesse. Koobasteni oli oma pool penikoormat ja kui sissepääsu otsima hakkasime, polnud me Itilenist oluliselt paremas seisus.

Metsaalune pöördus järsult üles ja puude asemel oli meie ees murenenud, võssa ja samblasse kasvanud kaljude segadik. Ronisin nende vahel, hambad ristis ja silme ees tumedad rõngad. Kaart näitas, et oleme otse sissepääsu peal, kuid mida polnud, seda polnud... Panin Itileni maha ja tema oli see, kes pärast hobuminutist toibumist küsis kaarditahvli enda kätte ja suurendas kujutist. Selgus, et koopasuu on kinni kasvanud. Teistpidi tähendas see meile suhtelist ohtust hetkest, kui olime suutnud end puujuurte vahelt läbi pressida.

Esimesel päeval ei teinud me suurt muud, kui otsisime kuivema ja õhurikkama paiga ja jäime magama.

Teisel päeval kolasime natuke ringi ja otsisime veel parema koha, kõigist külgedest varjatud lõhandiku, kus julgesime isegi tuld teha, sest suits tõusis piki vertikaalset mäeseina ja hajus palju enne 3–4 suursammu kõrguste kaljuharjadeni jõudmist. Itilen oli pooleldi teadvusel, kuid jõi ainult vett ja lamas suletud silmil.

Ma ei tahtnud temast eemale minna, Remus aga istus nagu nõeltel. Nähes, et Itilen jälle magab või on poolteadvuseta, viipas ta mu natuke eemale, kuuldekaugusest välja.

„Ma tahan ringi vaadata. Ma ei eksi ära – kaarditahvlile jääb joon igast läbitud sammust ja jötunlaste lambid on... noh, nõiduslikud. Ma tean – tehnoloogia tegelikult.” Ta vaatas kõrvale.

„Noh, mine. Küll ma hakkama saan. Mis veel?” Sest nii ilmselt tahtis ta veel midagi öelda.

„Kui ta midagi tahab, küsib ta seda sinult. Alati ja ainult sinult. Sina hoolitsed ta eest. Ja see, kuidas sa teda vaatad...” Ta lõpetas ebamäärase viipega.

„Jah, minu tüdruk. Mis siis, sõber?” Üritasin seda pehmelt öelda, ent ma ei tea, kui hästi see välja tuli.

Ta suunurk tuksatas. „Ei, ma ei ole armukade... Ta tervis on väga halb. Mul on teid kohutavalt raske vaadata. Ma ehk peaksin... *sel hetkel* siin olema, kuid muidu ei saa ma teid millegagi aidata.”

Oh-jah... Panin käe ta varrukale. „Ära muretse. Meile kõigile on parem, kui sa ümbrust uurid.”

Ta noogutas rabeledalt. „On veel midagi. Me peame oma lugu tsenseerima ja toimetatud variandi sünkroniseerima.”

Oli seda üldse vaja välja öelda, eriti nii teatraalselt, akadeemikute väljendusviisi jäljendades? „Muidugi. Ei sõnagi Tafhaki ravimitest ja seadmetest. Loomulikult ka mitte sellest, milles temaga kokku leppisime.”

„Parem on öelda, et ta siiski süstis meile midagi, mis meile jõudu andis. Rohkem ei tea me midagi. Me vajame ta ravimipüstolit, kui siit *kolmekesi* lahkume, sest kui ma jötunlastest üldse midagi tean, ei kulutanud ta asjata nii suurt osa ajast selgitamiseks, mida, milliste sümptomite puhul ja mis järjekorras süstida.”

Noogutasin aeglaselt. Ilmselt oli ta asja palju korralikumalt läbi mõelnud.

„See pole kõik,” jätkas Remus. „Me peame kõik toimunu minut-minutilt üle rääkima, et kuhugi auke sisse ei jääks. Võib-olla sulle antakse andeks, aga kui ma tahan kodus kuhugi kõrgemale jõuda, peab lugu olema õhukindel. Palun räägi mulle, mida te seal tema vankris tegite? Vahetult enne viimast rünnakut?”

„Räägin. Aga mis kiiret sul sellega?”

„Et enda jaoks lugu kokku saada. Ma ei mängi sinuga peitust, sõber – sel ajal, kui te seal käisite, sai Tafhak teada, et Eleanor on džinnide agent.”

Mu mõistus tegi hüppe. „Ja sina pead mulle rääkima, mida sa tead jötunlastest, eriti nende ravimitest. Ta uuris Itileni verd.”

Remus noogutas aeglaselt. „Mõtleme selle loo enda jaoks peas sirgeks. Koos kõigi õelate küsimustega, mida keegi esitada võib.”

14

See oli viiendal päeval, kui avastasin, et Itilen on oma asemelt kadunud. Remus oli kõik need päevad mööda koopaid hulkunud ja mina üritasin, hambad ristis, lugeda eldonikeelseid juhiseid Tafhaki sidepulgast. Need oli vihastavalt arusaamatud, sest hakkasid nii-öelda keskelt peale – eeldasid, et ma põhimõtteliselt juba oskan seadet kasutada.

Noh, kuhu Itilenil seal ikka kaduda oli ja sellesse koopasoppi, mille me parema puudumisel peldikuks olime kuulutanud, oli ta juba eelmisel päeval ise komberdanud. Ootasin hobuminuti ja siis otsustasin, et nüüd on juba parem vaatama minna.

Avastasin tema riietekuhja ja kuulsin pladinat seal, kus kaljust nirisev allikas väikese basseini moodustas. Olime ka end Remusega seal pesnud. Vett oli liiga vähe, et sellesse laskuda, ja selleks polnud ka vähimatki tahtmist, sest allikas oli kibekülm. Nüüd tegeles Itilen seal just sellesamaga – kallast end hammaste lõgisesedes üle ja üritas end kiirete kramplike liigutustega võimalikult kähku pesta.

„Ära vahi, tule parem appi,” sisistas ta külmast värisedes.

Nii ma siis aitasin tal end pesta. Ta tegi seda seni, kuni paistis, et hakkab külmast minestama. Minu arust oleks vähemastki pesemisest aidanud, kuid naised... Igatahes siis, kui ma ta lõpuks rätikusse mähkisin, oli ta taas täiesti lõtv ja ta põlved nõtkusid. Seekord viisin ta ilusti süles lõkke juurde ja kuhjasin talle peale kõik riidesemed, mis meil üldse olid.

„Ära mängi lolli, võta märjad riided ära ja tule soojenda mind.” Ta hambad lõgisesid nii, et temast

oli raske aru saada. Jälle oli see kõige mõistlikum teguviis, kui ta end juba kord niimoodi ära külmetas.

Külmavärinad lakkasid tal nii paari hobuminutiga ja siis jäi ta muidugi magama. Mul oli natuke ebamugav, sest ta oli end minu süles kerra tõmmanud, kuid ma ei raatsinud end liigutada. Ta juuksed lõhnasid allika värskuse järele ja temast õhkus sellist... ma ei oska seda määratleda – natuke oli selles kirbeid arstirohte, kuid kindlasti oli olemas ka noore tüdruku puhta naha magus hõng.

Lõpuks jäin minagi tukkuma. Ärkasin selle peale, et ta üritas tasahilju asendit muuta. Kui silmad lahti lõin, vaatas ta mulle kahe põidla kauguselt pingsalt otsa.

„Ma ei tahtnud sind äratada,“ ohkas ta pisut pettunult, kui meie pilgud kohtusid.

See oli kummaline hetk. Seni oli kõik toimuv olnud täiesti ebaerooline. Oh, muidugi olin pesemise ajal ta keha imetlenud ja muidugi oli taevalik teda kaisus hoida, kuid see kõik toimus ju praktilisest vajadusest lähtudes ja oleks võinud aset leida ka igasuguste piisavalt sümpaatsete ja usaldusväärsete kaaslaste vahel. Nüüd aga...

Ei ole õige öelda, et mu keha reageeris omatahtsi. Õigem oleks öelda, et aju lihtsalt ei töötanud. Tahtsin tõsta käed ja teda endale lähemale tõmmata, kuid enne, kui ma kuhugi jõudsin, käis ristluudest valujutt läbi. Mu jalad olid surnud ja selg kange kui puupakk.

Itilen tõusis püsti ja jälgis, kuidas ma aeglaselt nagu talvine kilpkonn kõigepealt üht ja siis teist puusa kergitan, tasapisi end – peamiselt käte jõul – rohkem püstakile ajan ja jalgu masseerima hakkam.

„Meie osad näivad vahetatud olevat,“ märkis ta lõbustatult, mulle tõusmiseks kätt ulatades.

Ta käsi oli kitsas ja soe ja kui ma tema abiga end püsti üritasin rabeleda, hämmastas mind, kui tugev ta on. Tagantjärele, objektiivne olles – mis tugev ta ikka oli, sale lõunamaa tüdruk, ent seni oli mul enamasti tulnud teda tassida nagu südikogu. Nüüd hakkas ta terveks saama.

Ega tal palju seda jõudu ei jätkunud. Ta sõi esimest korda korralikumalt ja pärast seda vajus jälle näost kahvatuna asemele. „Räägi mulle, mis vahepeal juhtus. Ma ei mäleta eriti midagi sellest hetkest, kui sa mu Eleanor juures voodisse tõstsid.“

„Eleanor andis sulle moonimahla ja kütiõli...“

Ta turtsatas millegipärast, kuid tõstis kohe käe. „Vabanda. Räägi edasi.“

Niisiis rääkisin talle kõigest vahepeal toimunud, jättes loomulikult välja osa, milles Remusega kokku olime leppinud.

Ta noogutas aeglaselt ja mõtlikult, kui lõpetanud olin. „Ja mida sa nüüd edasi kavatsed teha?“

Kehitasin õlgu. „Laseme siit jalga niipea, kui sa oled piisavalt tugev terve öö kestvaks rännakuks. Mitte enne ülehommset – nagu Tafhak seletas, peab vähemalt ööpäev mööduma sellest, kui sulle seda segu süstida, mis sulle rahu ja puhkust annab, aga ka uniseks teeb. Meie Remusega võiksim riskida kiirteele tagasi minna, vaevalt vaevuvad haldjad või džinnid meid spetsiaalselt otsima. Sina... Kuhu sa üldse minna tahaksid?“

„Ma ei tea.“ Itilen langetas pilgu. „Kuhugi väga kaugele. Räägitakse, et kõrbesaartel on amatsoone. Pean kuidagi sinnani jõudma. Mul on relva vaja. Kui nad mind leiavad... Parem surm kui uuesti see.“

Taipasin: „Sul ei ole mitte kuhugi minna.“

Nojah, samas taipu teatud hetkedel oma suu kinni hoida mul selles vanuses veel ei olnud...

„Ma saan hakkama. Ma ei pidanud niikuinii ellu jääma. Nii et ma olen juba võiduseisus.“ Ta suunurgad võbelesid, kas kibedusest või allasurutud pisaratest.

„Igal juhul vajad sa aega ettevalmistusteks ja puhkuseks. Praegu sind otsitakse. Kas sa õmmelda oskad? Või maalida? Kõige mõistlikum oleks sul peatuda minu ema juures. Sa võid seal ka külalisena olla, kuid vähem tähelepanu ärataks, kui sa oleksid lihtsalt üks näitsik manufaktuuris.”

Noh, tegelikult olin neil ootuspäevadel seal igavusest igasuguseid õhulosse ehitanud ja üks neist oli, et kui mul õnnestuks ta kuidagi ema juurde Sirresse meelitada... Väga harva, kuid mõnikord on ka tühjadest erootilistest unelustest kasu.

Ta süles lebavad käed võpatasid ja ta uuris mind huviga.

„Miks sa seda teed?” Tema hääles oli kergendust ja lootust, kuid seal oli ka midagi veel.

Kehitasin uuesti õlgu. „Tafhaki sõnadega – nii äratame kõige vähem tähelepanu.”

„Kas sa tead, kes ma olen?” Mulle tundus, et ma saan aru – niimoodi võiks üksik hunt uurida, kas teda ikka võetakse karja vastu...

„Tafhak ütles, kuid...” Ohkasin. Keda ma siin petan? „Su kõrvadel on armid. Sa oled poolhaldjas. Tafhak ütles, et sa võid olla Fernuxi sohiprintsess.”

Ta nuhatas. „Arvatavasti olen. Ma ei tunne oma vanemaid. Ma kasvasin Ale kloostri Zestres. Minusse on lapsest saadik suhtunud nii, et... Ähh, laps saab ju aru. Ma olin nii ilmselge erand. Teised lapsed kartsid mind. Kuni 12. eluaastani oli ju esimesel pilgul selge...”

„12. eluaastani?”

„Noorematel ei tasu kõrvu lõigata. Võivad tagasi kasvada.”

Maigutasin – asjad, millest ma midagi ei teadnud. „Kuidas see üldse kõik niimoodi läks? Kuidas sa selle lohekullese...” Mis sõna tuleks kasutada?

Ent ta mõistis niikuinii ja muigas rõõmutult. „Ühel päeval tuli kloostri viis ratsanikku. Kõik viis relvastatud ja valvel. Nende pealik andis Feinale, ülempreestrinnale kirja. Too avas selle ja vaatas esimesel sekundil korraks altkulmu minu poole. Vaevalt seda keegi märkas, kuid mina teadsin, et kiri puudutab mind. Nii oligi. Tunni aja pärast istusin minu jaoks liiga suures sadulas liiga suurel hobusel ja lahkusin igaveseks kodust. Klooster oli ju mulle kodu. Ainus kodu. Ja seal polnud tegelikult üldse nii halb.”

Ta näperdas tekiserva ja ma arvasin, et otsib ja kaalub sõnu. Tegelikult ta ilmselt ei tahtnud üldse sellest rääkida ja pidi iga sõna endast välja rebima. „Ma ei ole kunagi teada saanud, oli see kiri võltsitud või mitte. Alkale... üks naine, kes mind peamiselt kasvas... temaga oli nagu sein ees. Ta ei lasknud mind endale ligi. Teisi lapsi lasi... Kord nägin, kuidas ta vaatas üht surijat, kellele oli juba piinade leevendamiseks antud igavese une jagu unerohtu... Ta vaatas mind niimoodi kogu aeg. See on muidugi tagantjäreletarkus, kuid nagu ma ütlesin, mingi väga eriline aura minu ümber oli, võimatu oli seda mitte märgata. Küllap sosistati nimesidki... see ei tähenda midagi ja ka Tafhak võis vaid kuulujutte teada.”

Nüüd vaatas ta mulle otse otsa. „Haldjate juures ei olnud alguses üldse halb. Ainult et...” Ikkagi ta pilk vääratas, ta vaatas uuesti oma kätele ja lõpuks sulges enne edasi rääkimist silmad: „Kui rumal ma olin, kujutledes, et nad võtsid mu enda juurde, kuna ma olen nende verd. Kui otsata rumal... Nad muudkui rääkisid, kui tähtis see on, mida nad teevad. Kui tänulikud nende juhid minule on. Kui hädavajalik ma neile olen. Ma... Ma ei taha sellest rääkida,” lõpetas ta korraga järsult ja tõesti ei öelnud rohkem midagi. Ainult pisar veeres silmalau alt põsele.

Ma istusin seal talle otsa vaadates vist oma veerand tundi, enne kui aru sain, et ta on vahepeal magama jäänud.

Me lahkusime koobastest järgmisel õhtul. Ilm oli pilvine, kuid kusagil pilvede kohal oli täiskuu, nii et päris kottpime ei olnud. Kõigepealt läksime oma kaks penikoormat itta ja jõudsimme Grau jõeni. Grau on Liine lisajõgi, mis kogub kokku nired sellestasamast Ussgihana mäestikust, mille üht osa nimetame Mostiks ja mida teisel pool elavad lebenraud kutsuvad muide Poleda mägedeks. Siin põhjas oli see kiirevooluline ja paar suursammu lai, sogane ja tulikülm kah, nii et selle ületamine ujudes ei tulnud kõne allagi. Me läksime natuke maad lõunasse piki kallast, kuid tõusime varsti uuesti ürgoru kaljusegadikust välja, kuivemale ja siledamale metsaalusele.

Minu jaoks oli see lüüasaamine – valearvestus. Ma teadsin, et põhjas on Grau väike ja koolmekohtadel ületatav, lõunas, alates Graulaanest kuni Liinesse suubumiseni oma veerand noolelendu lai, kuid vaikne. Vee temperatuuri polnud ma üldse osanud arvesse võtta. Kõrgtee ületas Grau tunneli kaudu ja mul polnud õrnemat aimugi, kas siin enne Graulaanet üldse mingit silda või parve on. Põhja ei julgenud ma ka minna, sest siis oleksid meid oodanud järjestikused jõkke suubuvad ojad ja mul polnud aimugi, millal jõgi ise nii kokku kuivab, et me üle saame. Üldisemalt – ma ei tundnud seda kanti, ma ei teadnud, mis meid seal oodata võib. Kõrgteest edasi Karhalani laius hõredasti asustatud ja raskesti läbipääsetav metsane ala, täis lindpriisid ja muistsete tsivilisatsioonide tehnikat; seda viimast võis praktilistest kaalutlustest lähtudes needuseks kutsuda küll.

Koidikul otsisime kaljurahnude vahel varjatuma koha ja jäime magama. Suvepäevad olid veel pikad ja õhtud valged, nii et enne, kui uuesti hämardus, saime end korralikult välja puhata ja ka meie Remusega oma une täis magada, mis sest, et vaheldumisi valvasime. Teine öö möödus nagu esimene. Hommikuks olime Kõrgteest tükk maad lõuna pool. Kokku vähemalt kümnel korral olime möödunud majadest, paar korda olid ka koerad haukuma hakanud, kuid me ei näinud ühtki inimest või üldse suuremat elusolendit.

Magasime taas õhtuni orukalda ülaserva alla puujuurtest moodustunud koopas ja asusime õhtul teele.

Kesköö paiku sai meie rahulik rännak ootamatult otsa. Kõndisime kord heledalt paistva, kord pilvede taha peituva kuu valguses, kui maapind meie ees lõppes. Natuke orienteerumist ja kaardi uurimist ja selgus, et nii ongi – jõgi tegi seal paar järsku looget, me ei olnud osanud õigesti lugeda kaardi kõrgusmärke ning olime kõndinud viimased neli noolelendu pika, kitsa ja väga järskude nõlvadega kaljukiiilu harjal. Olime lisaks kõndinud paralleelselt teerajaga, mis seal kiilu otsas jätkus alla viiva trepiga. All jõe ääres oli paar maja ja arvasime nägevat isegi üle jõe ulatuvat parvekõit. Nüüd ma vähemalt teadsin, kus me oleme – vaadake, Tafhaki kaart oli küll suurepärane, kuid sel oli see väike viga, et sellel polnud ühtki mulle arusaadavat kirja... Asula meie ees pidi olema Sasskilta ja ma enam-vähem kujutasin ette, kuidas sealt teed Metna suunas hargnevad.

Hakkasime ilma erilisel järele mõtlemata kohe laskuma. Astmed olid kohati otse kivisse raiutud, teises kohas aga pooleks aetud palgid ümarpalkidest sõrestikul. Kummatigi hakkas mul laskumise ajal aju tööle ja mida edasi, seda vähem see kõik mulle meeldis. Peatasin kaaslased enne viimast trepilõiku, kõhklesin natuke aega ja osutasin siis tee kõrvale paremale nõlvale. See ei olnud väga järsk ja seda mööda sai külg ees päris hästi liikuda. Hiilisime niimoodi terve noolelennu, enne kui ühe maja taga päris kaldaveerele jõudsimme.

„Mis mõte sel nüüd oli?” hingeldas Remus.

„Hing sees?” küsisin hoopis Itilenilt. Too noogutas ja toetus raskelt vastu üht puud.

„Ma ei tea,” tunnistasin Remusele. „Kui see oleks olnud varitsus, oleksime kõndinud otse sellesse.”

Ta ainult mühatas. „Kas läheme otsime parve? Või mööda jõekallast edasi?”

Vangutasin pead. „Vähemalt vaatame, kuidas siin parvega üldse on. Mina lähen ees.”

Itilen peatas meid käeviipega. „Miks siin koeri ei ole?”

Kuulatasime. Kõik oli vaikne. Oli see kujutus, et kuidagi liiga vaikne?

Meil kulus päris palju hobuminuteid, enne kui parvemuulini jõudsime. Parve ei olnud, kuid kõis kägises. Surusime end kaldapõõsaste all vastu maad. Oli vastikult niiske, riiete alumine külge sai kohe märjaks, kuid ära minna oli hilja, sest juba ujus pimedusest välja parve must kogu.

Ühtki tõrvikut või muud valgusallikat ei olnud. Parvel oli ainult üks tume inimkuju, kes end metoodiliselt edasi vinnas, kuni parv meiepoolse kai vastu pörkus. Ta kinnitas parve ja kõndis kõhklematult pimedusse.

„Kohalik,” sosistasin, sest nii kindlalt võis kõndida vaid see, kes tunneb paika nagu oma viit sõrme.

„Riskime?” küsis Remus.

Miks mitte? Ei haldjaid ega trolle ega üldse midagi ebamaist me näinud ei olnud ja kohalikelt võisime selle tembu eest ainult peatäie sõimata saada.

Hiirminut hiljem olime juba teel. See parv oleks mahutanud ühe vankri koos hobusega. Kõis toetus kahele poolesammuse läbimõõduga rattale parve ülesvoolupoolse külje nurkades, rataste soones hoidis seda paigal veevool ja parv liikus kõige lihtsamal viisil – seda kõit lapates tuli end teisele kaldale hiivata.

Jõudsime teisele kaldale ja olime just parve kinnitamas, kui kusagilt kaldapimedusest kerkis troll ja küsis meilt midagi haldjate keeles. Lihtsalt jalutas lähemale ja küsis rahulikult. See meid päästiski – ju ta arvas, et haldjas tuli tagasi. Noh, see parvega üle läinud tüüp pidi haldjas olema, sest need näevad pimedas palju paremini kui inimesed.

Remus pöördus tema poole ja kostis terav säutsatus, palju valjem ja hoopis teistsugune kui ammust lastes. Trolli põlved nõtkusid, kuid ta suutis enne kukkumist ühe mõriseva karjatuse kuuldavale tuua.

„Jookseme!”

Me vist hüüdsime seda kõik korraka, ent me ei saanud veel õieti liikuma hakata, kui röögatasin: „Tagasi!”

Ma lausa viskasin Itileni keset parve, surusin Remuse peaaegu nägupidi kinnitusaasa ja haarasin ise veoköiest. Sest kohe pärast trolli karjatust süttinud kahvatus sinakas kumas eristasime vähemalt poolt tosinat trolli vähem kui suursammu kaugusel seismas. Küllap nägi Remus neid samal hetkel, igatahes reageeris ta mõttekiirusel, toppis põue trolli tapnud asjanduse, mida ta ikka veel peos hoidis, päästis kinnituse lahti ja tõukas meid jalaga eemale.

Tirisin kogu jõudu mängu pannes ja me olime pool suursammu eemal enne, kui trollid reageerida jõudsid. Remus oli ka hetkeks köiest haaranud, kuid minu üllatuseks lasi sellest lahti, nagu oleks see maoks muutunud, tiris imekähku oma mõõga tupest ja raius selle ühe uhke löögiga läbi.

„Pikali!”

Itilen oli niikuinii pikali, nägin Remust kukkumas ja ei mõelnud rohkem. Sellel kaldal, kust me tulnud olime, kräunatas miski ja miski vuhises meist üle. Uus kräunatus ja vesi parve ees näis keema minevat. Ent vool oli meid kaasa haaranud kohe, kui kõis katkes, ja selle aja peale olime õige mitu suursammu eemale triivinud.

Olukord polnud kiita. Me ei julgenud üle parve servapalkide piiluda, sest ikka veel nuhelti meid mõlemalt kaldalt mingitest haldjate relvadest. Olime hetkeks küll pääsenud, kuid vool oli seal palju aeglasem kui jooksev inimene ja juhtida seda parvejurakat polnud võimalik.

„Kui neil on ükski lohe läheduses...” valas Itilen veel õli tulle.

Jõgi pöördus. Järgmine käänak oli noolelennu kaugusel. Hetkel meid ei tulistatud, kuigi oli kuulda, et tegelased tormavad kusagil ringi. Veeretasin end parve servale ja katsusin vett. See ei tundunudki nii hull.

„Vette,” sisistasin kaaslastele. „Hoiame parve taha ja sel hetkel seal käänakul, kui oleme kaldale kõige lähemal, ujume kaldapuude varju. Vee all, kes jaksab.”

16

Teate, öösiti mööda metsi rännata on väga mõnus, kui võrrelda seda trollide eest põgenemisega, ise külmast veest tilkudes ja lirtsudes. Kuivõrd ma teile seda juttu räägin, õnnestus meil kaldale jõuda hetkel, kui nad veel entusiastlikult parve jälitasid. Õnneks olid nad meist juba möödas, kui end kaldale veeretasime, sest vesi polnud küll tappev – lõpuks oli kesksuvi –, kuid me ei tahtnud supelda sekunditki kauem, kui hädasti tarvis. Panime plagama juba selleks, et sooja saada, ja ei teinud seda kindlasti liiga vara, sest nad taipasid oma viga väga ruttu.

Meil vedas veel ühe asjaga, kuigi hommikul seda avastades arvasime vastupidist. Kui valgeks hakkas minema ja ma üle ühe legendiku ringi piilus, tundsin ära Minnuta künkal turritavad Graulaane võlurilossi varemed. Olime jõudnud otse haldjaväravani.

„Haldjad arvasid, et see on viimane suund, kuhu põgeneme?” küsis Remus mornilt, kui oma avastusest teatasin. Itilen ei öelnud midagi, sest see viimane põgenemine oli ta jõu jälle viimase piirini ära kulutanud, nii et osa teed ma praktiliselt kandsin teda.

Noogutasin sama süngelt. „Ma tunnen seda maastikku. Kui me juba siin oleme, on mõistlik ronida otse haldjavärava vastas oleva mäe nõlvale. Selle all on kokkuvarisenud peegelkoobas. Kui väravat valvatakse, siis just sealt mäest, sest haldjad näivad seda vältivat, ja kui jutud sellest, et haldjavärav on lahti, on Ungenno või Kauri või kellelgi selliseni jõudnud, võime seal omasid kohata.”

„Peegelkoobas?” küsis Remus.

Aitasin Itileni püsti ja rääkisin teel neile teooriast, mille kohaselt on haldjavärav tegelikult hüljatud kõrgtee jupp.

Selle aja peale tõusis päike aina kõrgemale ja õnneks läks ruttu soojaks. Võis olla juba teine hommikutund, kui hiilisime kalju tagant kalju taha kõrgemale mööda seda haldjavärava vastas asuva nimetu mäe nõlva.

Korruga tardusin. Teised minu taga tegid sedasama, arvates, et olen avastanud midagi ohtlikku. Mina aga pilutasin silmi, et kindel olla – mäenõlval lõppeva metsa viimastes puudes kõikus tuules luurajate salamärk. Nüüd ma teadsin, millises suunas minna, ja see oli mu elu üks parimaid hetki, kui Metsak käsutas Kianti ja Elskini meid toitma, pesema ja magama sättima.

17

„Teie?” oli mu esimene küsimus, kui Metsak ise kadus tagasi valvepostile ja sõbrad meid kõrgel peegelkoopa kohal mäel asuva varemetes fordi alustesse käikudesse juhtisid. Kiantil ja Elskinil pidi muide algama vabavahetus, sest nad olid öösel valves olnud; üldse oli neid seal kokku kuus, lisaks kolm piirivalvurit, keda tundsin vaid näo järgi.

„Ungenno saatis *meid* siia,” vaatas Elskin *mulle* küsivalt otsa.

Põrnitsesime teineteist paar sekundit. Sellest ei läinud midagi paremaks.

„Millal? Miks?” andsin alla.

„Siis, kui olime just Mohrakravi jõudnud ja nägime, kuidas haldjad ja džinnid kaklema läksid. Valvama haldjavärvavat. Tead küll – et kui nad ära lähevad, tuleb see jälle kinni toppida. Praegu ei saa. Neil on muide lohe ka seal. Aga Metsaki, minu ja Kianti otsis ta spetsiaalselt välja ja mul oli tunne, et ta teab, mida teeb. Hm, kõigist võimalikest kohtadest ilmusite te välja just siin.”

Ma ei osanud selle peale midagi öelda, kuid mulle tundus, et Remus muutus kuidagi eriliselt süngeks, ehkki ta püüdis seda väsimuse taha peita.

18

Ootasin, kuni kõik magama jäid, ja läksin ajasin Remuse uuesti üles. Ta rabeles instinktiivselt vastu, kui ta suu kinni katsin, ning ta käsi libises põue. Olin seda liigutust oodanud ja põlve ette sättinud. Kummatigi järgmisel hetkel meie pilgud kohtusid ja ta jäi liikumatuks.

„Mis juhtus,” sosistas ta, kui käe ära võtsin.

„Läheme pisut eemale, meil on vaja rääkida.”

Ta ägises peaaegu hääletult, kuid võttis end kokku ja järgnes mulle.

„Mis asi see su põues on, millega sa trolli maha võtsid?” küsisin, kui kuuldekaugusest välja jõudsime.

Ta kõhkles hetke ja võttis asjanduse välja. Nüüd tundsin ma selle juba ise ära: „Eleanori relv. Kuidas ma selle unustada võisin! Tohin ma vaadata?”

Ta ulatas selle mulle. See oli üsna pisike, naise käele sobiv hõbedane, sujuva, natuke lihvitud merekivi meenutava vormiga püstol. Kuuli väljumisava oli peenema sukavarda mõõdus. Me tundsimme vedru- ja ambpüstoleid, midagi nii väikest poleks me iial suutnud tapvaks teha.

„Tuleb lihtsalt päästikule vajutada?”

„Põhimõtteliselt jah. Ära niisama proovi. See on seitsmelasuline ja kaks on kulutatud.”

Kaalusin seda veel käes, ohkasin ja andsin talle tagasi. „Ja see tappis trolli vähem kui sekundiga. Kuidas sa seda kasutada oskad?” Sest tabada kedagi nii, nagu Remus trolli tulistas – pimedas ja väga kiiresti –, nõuab kas oskusi või uskumatut õnne. Rõhk sõnal *uskumatu*.

Ta otsis hetke sõnu. „Kõik kuningliku pere sõdurid... tegelikult ka tüdrukud, kellest on asja, saavad millalgi eksootiliste relvade baaskursuse. See relv tulistab mürginõelu. Need on uskumatult tugevast ja raskest metallist ning lendavad väga kiiresti. Nõel tungib läbi 15–20 järjestikusest kilbist. Mürk tapab iga elusolendi.” Ta kõhkles hetke. „Ja see poleks sinu käes töötanud.”

Ma ei teadnudki, kust otsast peale hakata, sestap alustasin lihtsamast: „Kuningliku pere liikmed?”

Ta muigas. „Meie perest pole küll viimased kuus põlve otseseid valitsejaid olnud, kuid me oleme alati seisnud võimule lähedal. See, et ma olen Gavle kasuvend ja parim sõber, teatud mõttes valvur ja mentor, ei tule ju niisama. Kui Gavle võidab, olen ma teine mees Ultu saarestikus. Kui kaotab, langen koos temaga. Ja kui ma mingi ime läbi ellu jään ja veel suurema ime läbi põgenema pääsen, palun sul mullegi ema töökojas üks koht leida.”

Olgem ausad, ma aimasin suurt osa sellest, kuid ma ei teadnud, et need sellid on osalised tõelises troonide mängus... „Kui palju teil neid eksootilisi relvi siis on? Kust te neid saate?”

„Neid on aegade jooksul kogunenud.” Ta kõhkles jälle.

„Teie must demon?”

„Nojah. Arvatavasti. Tal on kahtlaselt palju Õlilambi tehnikat.”

„Olgu. Miks see poleks minu käes töötanud?”

„Iga relv töötab ainult nende käes, kes on džinnide teenistuses, ja nende käes, kellele nad relva oma käest otse üle annavad. Neid inimesi, kelle käes need töötavad, on seega ääretult vähe. Noh, mul oli võimalik katsetada teooriat, et üleandmine toimib ka mõned minutid pärast surma.”

„Ja sa teadsid seda kõike...” Ma olin saanud vastused, kuid tundsin end ikka väga rumalana. „Olgu, läheme magama.”

Ta tõusis, kuid peatas minu. „Me vajame hädasti teineteise sõprust. Hädasti. Kui me alati teineteist usaldame, jõuame kaugele. Oled sa selline sõber, kui mina sinu jaoks seda olen?”

„Jah,” ütlesin lihtsalt, sest nüüd tahtsin juba väga magama minna. Ma sain alles palju aastaid hiljem aru, mida ta õieti mõtles. Sest tema oli oma mõtetes juba regent, mina aga alles ennasttäis pooleverelisest aadlikust sõjakooli kursant.

19

Järgmisel hommikul arvasin, et mul tuleb Metsakiga raske jutuajamine – kuidagi tuleb teda veenda, et ta peab vähemalt minul lubama Itileni ema juurde Sirresse saata.

Otsisin ta üles, ta konutas ühel sajandeid tagasi ilmselt just selleks ehitatud valvepostil ja vahtis, nagu ta mind vaatama viibates lühidalt porises, lohega tõtt; meie õnneks lohe seda ei teadnud. Ta kuulas mu ära, mõõtis mind kummalisel pilgul ja ütles: „Tead, Ungenno andis mulle selge käsu aidata sind, ükskõik mida sa palud.”

Selle peale oskasin ma ainult silmi pilgutada. Vana ohvitser paistis end ebamugavalt tundvat ja vaikus samuti.

„Siis...” Neetud, kuidas mulle ei meeldi *niisugustes* tingimustes otsustada ja käskida! „Ma võtan Kianti ja Elskini. Nemad tulevad kohe tagasi.”

„Sa saad nad. Me saame siin viiekesi hakkama küll.”

Mida? „Remus...”

„Kui teisiti arvad, räägi temaga ise. Ta arvab, et talle jala rändamisest mõneks ajaks aitab ja ta heameelega tegeleb natuke aega lohevaatlusega.”

Loodetavasti oli mu näoilme piisavalt kivine. „Ma aktsepteerin seda otsust.”

Metsak noogutas ja näis ilmselgelt kõhklevat. Ma ootasin.

„Eleanor oli džinnide agent?” See ei olnud küsimus.

„Näib nii. Ta tulistas...”

„Remus rääkis paari sõnaga, mis juhtus.”

Siis mida sa minult tahad?

„Kas ma tohin Itilenile paar küsimust esitada?”

Ja sa küsid seda minult... „Lähme?”

Laskusime alla koopasse, kus Itilen magas pisut privaatesmas nurgas. Tüdruk oli ärkvel. Kohmasin lühidalt, mida Metsak tahab, ja valmistusin lahkuma, kuid mõlemad viipasid korruga, et ma seda ei

teeks. Metsaki suu oli nagu vett täis, ent lõpuks võttis ta end kokku.

„Ma...” Neelatus, sekund. „Ma oleksin tahtnud ta sealt ühel päeval ära tuua. Noh, sellest poleks midagi tulnud, sest teda... poleks lubatud. Arvatavasti. Ent kõigele vaatamata tahaksin ma teda mõista. Kes ta oli? Miks ta oli? Ma oleksin tänulik.” Ta vaatas kohmetult kõrvale. „Kuidas ja kui palju sa teda tundsid?”

Oh-jah... Selle vaese mehe nahas ma küll olla ei tahaks. Mida talle pidi tähendama suhe selle naisega, mida ta oli mõelnud ja unistanud – ning kui naeruväärne see kõige toimuva valguses oli! Tema tõsidus ja julgus küsida hämmastasid mind. Lisaks tundus mulle, et ma taipasin, mis rikkus eelmisel õhtul minust mõne koha pealt palju taibukama Remuse tuju – Ungenno saatis minema need, kel oli kedagi kaotada, sest ilmselt ta ei uskunud, et saab veel kunagi näha kedagi neist, kes olid tolle haldjate ja džinnide lahingu keskele sattunud.

Itilen mõõtis vana leitnanti pisut aega seletamatu pilguga. „Tahad sa ikka teada?”

„Ta oli džinn. Mis saab hullem olla?”

„Ta ei olnud džinn. Õlilambi rahvas... näeb teistsugune välja. Ma ei tundnud teda palju. Ta võttis mu oma hoole alla, kui... haldjate juurest põgenesin, kuid... See on pikk lugu.”

Metsak laskus kükki. „Palun. Mind ei huvita luureandmed. Tema.”

Itilen langetas pilgu kätele. „Ta oli Lõuna-Eldoni kaupmehetütar. Ta ei olnud Ale preestritar, sai ainult kasvatuskloostrikoolis. See on seal tavaline. Siis armus ta kellessegi Fernuxi aadlikusse, see muidugi jättis ta maha. Kuidagi aga oli Eleanor temalt teada saanud mõned saladused. Hirmsad saladused. Teda hakati jälitama ja džinnid päästsid ta. Saatsid siia. Et ta kõrgteel silma peal hoiaks ja lihtsalt käepärast oleks. Ta oli väga üksik ja õnnetu. Ta rääkis sinust alailma. Ta ütles kord sellesama lause – kui see vaid oleks võimalik. Ta hoolis sinust.”

Metsak ootas natuke, kuid nähes, et järge ei tule, tõusis, tänas rabedalt ja lahkus.

„Eleanor pidi mu džinnide kätte toimetama,” ütles Itilen tumedalt ja karedalt, kui ta kuuldekaugusest väljas oli. „Haldjad jälitasid mind, džinnid kogusid rünnakuks jõudu ja Tafhak oli jokker pakis. Nad ainult unustasid, et ma olen mõtlev ja tundev olend... nii vähe, kui ma ka teha suutsin.”

20

Sellega on tegelikult lugu läbi. Järgmise päeva õhtuks jõudsime Sirresse minu ema majja. Vana Sirre krahv ei andnud mulle küll nime, kuid ta oli selles osas viisakas mees, et ta hoolitses minu ja mu ema eest hästi ning võttis vaevaks korraldada ka mu haridustee.

Kaevasin Tafhakilt saadud koli ema keldri põranda alla maasse. Elskin ja Kianti läksid Graulaande tagasi, mind kutsus Ungenno enda juurde akadeemiasse, käskides ilmuda kahe päeva pärast. Muidugi olin talle nende päevade eest väga tänulik. Kogu legend tuli hoolega ette valmistada, sest jutud Palkhosis toimunud läksid ju laiali ja varem või hiljem pidi keegi tulema mõttele, et just siis tekkis mu ema juurde kummaline kaunis lõunamaa verd tüdruk. Sirre on Metnast ju vaid poole päeva tee kaugusel.

Oh, lahtisi otsi on selles loos veel väga palju ja paljut taipasin ma aastakümneid hiljem, siis kui olin juba ise Jötuni resident Metnas ja tohtisin esitada küsimusi. Täpsemalt, sain neile ka vastuseid. Näiteks Ungenno osa, kes mingil hetkel oli kohutavalt solvunud, sest ta eeldas mu käitumise põhjal, et jötunlased on mind värvanud temale teadmata. Kuni ta sai aru, et ma olin kõigest armunud poisike...

Ega meie juhid ja tegelikult mitte keegi meist ei taha avalikult tunnistada, kui oluline on Jõtuni osa teaduslik-tehnilise revolutsiooni käimaminekul. Teie elate maailmas, kus haldjad on kari hälvikuid elamiskõlbmatutel jääväljadel ja Õilamp on kahekümne rännaku peale poolgeostatsionaarsele orbiidile käsutatud. Aga mina mäletan aegu, kui nad valitsesid maailma.

Ent ometi olid need ilusad ajad. Eriti see viimane suvi Ungenno akadeemias, kus ma ajasin kõigil vabadel päevadel hobuse poolsurnuks, et kihutada Sirre teie vanavanaema vaatama.